

ДА ўРАЧА —
БЕЗ ТАЛОНАЎ
І ЗАПІСУ

7

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

2

ВЕРАСНЯ 2020 г.

СЕРАДА

№ 170 (29284)

І МАЎЧАННЕ —
ЗБРОЯ

12

ЦЫТАТА ДНЯ

Раман ГАЛОЎЧАНКА,
прэм'ер-міністр Рэспублікі
Беларусь:

«Вельмі важна, каб прадпрыемствы былі актыўна працавалі на рынку Еўропы. Для нас гэта вельмі сур'езная задача, хоць пакуль не ўдаецца вырашыць яе так хутка, як хацелася б. Каб прадукцыя прадпрыемстваў была адпаведнай якасці, неабходна інвеставаць у абсталяванне і тэхналогіі, праходзіць сертыфікацыю. Мы мэтанакіравана рухаемся ў гэтым напрамку, гэта наша мэтавая ўсталёўка, а не дыверсіфікацыя дзеля дыверсіфікацыі. Бо выхад на рынак краін Еўрасаюза азначае, што гэта прадукцыя высокатэхналагічная і канкурэнтаздольная. Калі яна прадаецца там, яна будзе прадавацца ўсюды».

Фота: БелТА

ДАРОГА Ў КРАЇНУ ВЕДАЎ

1 верасня ў віцебскім мікрараёне Білева-2 урачыста адкрыта новая сярэдняя школа № 47 імя генерала Я.Ф. Іваноўскага.

СТАР. 3

КОРАТКА

- Кіраўнікі МЗС Беларусі і Канады абмеркавалі перспектывы ўзаемадзейня.
- «Вялікі камень» увайшоў у інавацыйны альянс адмысловых эканамічных зон свабоднага гандлю.
- Беларусь і Расія дамовіліся аб пазтапным аднаўленні транспартных зносін.
- Нацбанк запустыў абноўленую версію адзінага партала фінансавай адукаванасці.
- Новы Кодэкс аб адукацыі плануець восенню ўнесці на разгляд у парламент.
- СААЗ паставіла ў прыклад шведскую стратэгію барацьбы з каранавірусам.
- Сезон палявання на бабра і выдру адкрыўся ў Беларусі.

ДЗЕНЬ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕНСТВА

Міхась КАРПЕЧАНКА:

«У ДУШЫ Я — КРЯЗНАВЕЦ»

Рэдактар бялыніцкай раённай газеты «Зара над Друццю» падрыхтаваў да Дня беларускага пісьменства некалькі літаратурных навінак.

Калі падымалася на другі паверх у рэдакцыю бялыніцкай раёнкі, звярнула ўвагу на незвычайную лесвіцу. На кожнай прыступцы пазначаны імёны журналістаў, якія працавалі ў выданні і ўжо пайшлі з жыцця. Такім чынам Міхась Карпечанка вырашыў захаваць памяць пра сваіх папярэднікаў. Дзякуючы яго ініцыятыве ў

горадзе з'явілася мемарыяльная дошка мясцоваму паэту Віктару Хаўратовічу. Напярэдадні Дня беларускага пісьменства ў розных сталічных выдавецтвах выйшла ажно тры кнігі гэтага аўтара, дзе ён праславіў вядомых ураджэнцаў Бялыніччыны, прасачыў развіццё рэлігійнага руху і склаў зборнік мясцовых аўтараў. Кнігі будуць прэзентаваны падчас вялікага літаратурнага свята, якое адбудзецца ў Бялынічах 6 верасня. Сёння Міхась Аляксеевіч толькі крыху прыадкрывае іх змест і шляхі стварэння.

СТАР. 8

Спорт-тайм

РОЛЕР-СПОРТ БЕЗ УЗРОСТУ І АБМЕЖАВАННЯЎ

Калі лічыць, што прафесійны спорт пачынаецца са стварэння нацыянальнай федэрацыі, то ролер-спорт у нашай краіне занадта малады. Беларуская федэрацыя спорту на роліках і скейтбордах была створана ў 2017 годзе. Але яго гісторыя пачалася значна раней.

СТАР. 9

ISSN 1990 - 763X

2 0 1 7 0 >

9 771 990 763008

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

Пачалася падпіска на «Звязду» на IV квартал 2020 года

ПІШАМ ПРА ТОЕ, ШТО САПРАЎДЫ ВАЖНА

З ПЕРШЫХ
ВУСНАЎ

«ЧАС НАКІРАВАЦЬ ЭНЕРГІЮ Ў СТВАРАЛЬНАЕ РЭЧЫШЧА»

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 1 верасня наведаў Баранавіцкі дзяржаўны прафесійна-тэхнічны каледж сферы абслугоўвання. Кіраўніку дзяржавы далажылі аб развіцці ў краіне сістэмы прафесійнай адукацыі, перспектывах развіцця каледжа. Затым Прэзідэнт азнаёміўся з матэрыяльна-тэхнічнай базай установы і арганізацыяй адукацыйнага працэсу ў рэсурсным цэнтры каледжа. Пра гэта паведамляе прэс-служба лідара краіны.

Падчас наведвання каледжа Прэзідэнт падкрэсліў, што ганарыцца хлопцамі, якія не адрываюцца ад жыцця і выбіраюць рэальную прафесію. «Гэты святочны дзень — Дзень ведаў — я рады пачаць тут. Вось ужо больш як паўстагоддзя ў гэтай установе навучаным навучаюцца, якія заўсёды будуць перспектывуны і запатрабаваны на рынку працы. Таму што праца швачак, мастакоў-мадэльераў, мадэльераў-канструктараў, работнікаў гандлю і цырульнікаў сапраўды прыносіць людзям камфорт, прыгажосць, радасць і настрой, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Я ганарыся вамі — маладымі людзьмі, якія не адрываюцца ад жыцця, выбіраюць рэальную і патрэбную грамадству прафесію. Шчыра віншую вас, а таксама ўсіх беларускіх школьнікаў, студэнтаў і педагогаў з пачаткам новага навучальнага года».

Прэзідэнт падкрэсліў, што гарае (у пераносным значэнні слова) лета скончылася. «Пара накіраваць энергію ў стваральнае рэчыва. Для нас першы дзень верасня традыцыйна з'яўляецца пачаткам новага працоўнага года не толькі ў навучальных установах. Часта мы выбіраем гэтую дату для планавання і запуску новых праектаў і праграм у самых розных сферах. Усім пара ўключыцца ў работу», — звярнуў увагу Прэзідэнт.

Паводле яго слоў, бацькам давядзецца прыкласці нямаля намаганняў, каб новы навучальны год стаў для дзяцей паспяховым, а выкладчыкі павінны скаантравацца выключна на прафесійных задачах.

«Кожны педагог будзе пад абаронай дзяржавы. Так было і будзе заўсёды. Але і ад выкладчыкаў мы чакаем большага ўдзелу ў вырашэнні стратэгічных задач», — заявіў Прэзідэнт.

«Тое, што нам у найбліжэйшым будучым трэба звярнуць асабліва ўвагу на выхавальную ролю адукацыі, — гэта ўрок, які мы сёння адназначна засвоілі», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

На яго думку, вельмі важна зрабіць акцэнт на правым выхаванні маладых людзей. Яны павінны ведаць закон, умець аналізаваць, збіраць факты, параўноўваць і бачыць тое, што стаіць за папулісцкімі лозунгамі. Аляксандр Лукашэнка ўпэўнены, што дзеці павінны расці сапраўднымі патрыётамі.

Давайце дыялог.

А з кім?

Падчас наведвання каледжа Прэзідэнт адказаў на пытанні журналістаў.

«Не ўсё ў жыцці так бачыцца, як мы ў віртуальным свеце гэта пражываем. Адкрылі айфоны, тэлефоны і ўвесь час у іх глядзім. Стварэцтва ілюзія нейкага іншага жыцця. Вось частка нашых людзей трапіла ў гэты ілюзорны

Юры Бяліца

свет», — сказаў кіраўнік дзяржавы, каментуючы, як у некаторых СМІ падаюцца актуальныя падзеі ў Беларусі.

Прэзідэнт лічыць, што пад уплывам асобных масмедыя многае бачыцца ў крыху перабольшаным святле. Напрыклад, некарэктна падаюцца колькасць удзельнікаў масавых мерапрыемстваў. Паводле яго слоў, ёсць дакладныя метадыкі падліку, якія ўказваюць, што даныя скажаюцца. «Яны ў 10, а то і ў 20 разоў павялічваюць колькасць людзей на гэтых дэманстрацыях або мітынгх, — заўважыў Аляксандр Лукашэнка. — Але пытанне не ў гэтым. Важна, што гэта за людзі. Чаго яны выходзяць і чаго хочуць? А нічога».

«Пачалі, сядзячы ў віртуальнай прасторы, штурхаць уладу: давайце дыялог. Прыгожае слова «дыялог», праўда? Скажыце, а з кім? — звярнуўся Прэзідэнт да журналістаў. — З імі немагчыма весці дыялог. Таму што працэнтаў 30 там было тых, хто нічога не вырашае. Я ўчора гаварыў: мы чуюм іх меркаванне — школьнікаў. Але яны ж нічога не вырашаюць, таму што яшчэ права выбару не маюць».

У гэтым плане Аляксандр Лукашэнка прызнаў недапрацоўку дзяржавы ў частцы выхавання моладзі. **«Мы свае хібы бачым, — сказаў ён. — Цяпер займаемся аналізам. І ва ўрадзе, і ў Адміністрацыі Прэзідэнта рыхтуюць вывады з апошніх падзей, мы іх зробім».**

Шматвектарнасць

і медыйны выдумкі

«Як бы ні складалася сітуацыя, мы вымушаны праводзіць шматвектарную палітыку. — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Ён дадаў, што Беларусь ніколі не адварочвалася ад Расіі, хоць і была вымушана пры эканамічных спрэчках шукаць альтэрнатыву на тым жа нафтавым рынку. «Гэта чыста медыйная выдумка, што Лукашэнка павярнуўся на Захад. Так, я праводзіў шматвектарную палітыку наколькі гэта было магчыма. Думаецца, я не разумею, што сто гадоў не патрэбны гэтай Еўропе і тым больш Амерыцы. Але мне трэба было выратаваць краіну, трэба было выжываць, у той час як мяне не разумелі там (у Расіі)», — звярнуў увагу Прэзідэнт.

Журналісты пацікавіліся тым, што напярэдадні мітрапаліт Мінска-Магілёўскі архіепіскуп Тадэвуш Кандрусевіч не змог уехаць у Беларусь, і ні адно з вядомстваў не каментуе гэтую сітуацыю. У сувязі з тым кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што пытанне цяпер старанна вывучаецца.

«Я не скажу, што ў мяне поўная інфармацыя, яна пастаянна мяняецца. Мы цяпер вельмі ўважліва сочым за тымі, хто ўяжджае-выязджае», — звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт раскажаў, што кіраўнік каталіцкай царквы нечакана выехаў для кансультацыі ў Варшаву і, атрымаўшы пэўныя задачы, вяртаўся ў Беларусь ды трапіў у гэты спіс неўязных, які агульны ў Беларусі і Расіі. «Не толькі ён адзін, проста ён — больш вядомая фігура», — удакладніў Аляксандр Лукашэнка, і раскажаў, што з'явілася інфармацыя аб магчымай наяўнасці ў Тадэвуша Кандрусевіча не аднаго грамадзянства. «Мы вывучаем, я гэта не сцвярджаю. Хочам вывучыць пытанне. Калі там усё чыста і ў адпаведнасці з законам, будзем дзейнічаць у адпаведнасці з законам. Нам не важна, хто ён — галоўны католік, галоўны праймаючы або галоўны мусульманін. Павінен жыць у адпаведнасці з законам. А калі ты яшчэ і ў палітыку ўлез і пацягнуў за сабой вернікаў, католікаў, якія цудоўныя людзі, тады — двойная адказнасць», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«Вы ж паглядзіце, **мы касцёлы не закрылі,** нават калі яны вялі антылукашэнкаўскую, антыдзяржаўную прапаганду, — прадоўжыў Прэзідэнт. — Мы іх не закрылі, наадварот, спрабуем падтрымаць, абараніць. Вы гэта бачылі на плошчы (плошчы Незалежнасці, дзе размешчаны Чырвоны касцёл). Праўда, фэйк выдумалі, што мы там у касцёл не пусkali», — прадоўжыў Аляксандр Лукашэнка, раскажаўшы са спасылкай на прадстаўнікоў АМАПа, што тыя абаранялі ад натоўпу мтынгуючых тых, хто маліўся ў храме.

Кіраўнік дзяржавы таксама адзначыў: **«Ніякага накуту дзяржавы на каталіцкую, праймаючую царкву, мусульман, іўдзеяў — хто б тут ні быў — мы ніколі не даспым».** Таму што гэта наш гонар — канфесійны мір, нацыянальны мір. Мы заўсёды гэтым ганарыліся і будзем ганарыцца».

Не даць «парэзаць» краіну на кавалкі

Прэзідэнт выказаў меркаванне: «Гэта ўсё пройдзе — вольны гэта хаджэнні па вуліцах і заявы, што нас паўмілі, мільён, маўляў, вольны ўсё, улада рухне. Слухайце, калі быў бы мільён, мы з вамі тут не размаўлялі б».

Выказваючыся аб сітуацыі ў краіне, кіраўнік дзяржавы заявіў журналістам, што яго непакоіць не ўлада — ён проста не хоча, каб альтэрнатыўныя сілы «парэзалі» на кавалкі краіну.

«Я непакоюся толькі па адной прычыне: хачу абараніць тое, што мы стваралі чвэрць стагоддзя сваімі рукамі. Мы з руіні і попелу паднялі гэту краіну», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт падкрэсліў, што яго падтрымліваюць мільёны людзей, і ён апасаецца, што калі альтэрнатыўныя сілы прыйдуць да ўлады, то парэжуць усё на кавалкі, пачнуць рэзаць гэтых людзей і іх дзяцей. «Вось што мяне больш за ўсё непакоіць. Не ўлада, як у Расіі некаторыя гавораць: «Лукашэнка пасінальнымі пальцамі трывае за ўладу». Я не хачу, каб «парэзалі» на кавалкі маю краіну, якую я ляпіў на абломках імперыі, і не хачу, каб парэзалі сумленныя, прыстойныя людзей, якія працавалі на гэта. Гэта будзе не люстрацыя, як некаторыя гавораць. Гэта будзе разня. І тое, што здарылася ва Украіне, будзе толькі кветкачкамі», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Гаворачы пра чыноўнікаў, якія далучыліся да апазіцыйных сіл, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ў любым грамадстве хапае такіх людзей. Прэзідэнт заявіў, што заўсёды «стараўся ставіцца да іх па-бацькоўску» і падтрымліваў на кар'ернаму шляху. «Потым падалося, што ўлада нахілілася, а можа, ужо і недзе рухнула. І не таму, што ён нарэшце працнуўся або маці яму вочы раскрыла. Не. Ён убачыў, што гэта ўлада, напэўна, рухне — трэба бегчы ў іншую. Вольны ён і пабег. За чвэрць стагоддзя ў мяне такіх выпадкаў няхай і няшмат, але было. Няшмат, таму што ўлада заўсёды была шэрдэя, а цяпер ім у віртуальным свеце падалося, што ўлада ледзь ці не ляжыць, таму можна аб Лукашэнку ногі выцерці», — сказаў Прэзідэнт.

Некаторыя з такіх чыноўнікаў увайшлі ў так званы каардынацыйны савет і адкажуць за сваю дзейнасць там па законе, дадаў кіраўнік дзяржавы. «Па фактах захопу ўлады ўзбуджана крымінальная справа. Вольны ён і адкажа па законе, і схавана нідзе не зможа, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Ёсць і іншыя, якіх мы своечасова разгледзелі і адправілі — каго на спачынак, каму проста прапанавалі займацца бізнесам. Яны таксама неадкрыта, але недзе «посыцяца»».

Ім далі каманду «фас»

Аляксандр Лукашэнка заявіў журналістам, што Беларусь будзе прымаць эканамічныя рашэнні ў адказ на санкцыі з боку краін Балтыі.

Паводле яго слоў, больш мацёрныя краіны разумеюць, што з Беларуссю не варта задзірацца, бо яна можа закрыць граніцы пад Брэстам і Гроднам, і нямецкія групы не змогуць так лёгка трапіць на Усход. Таму, заявіў Прэзідэнт, больш слабым краінам Балтыі была дадзена каманда выступіць супраць Беларусі. «Ім далі каманду «фас», яны і выкнлі з-пад плота. Я так гэта і ацэньваю», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт падкрэсліў, што краіна Балтыі неабходна быць больш акуртанымі з Беларуссю, паколькі іх уласныя народы могуць успрыняць такое стаўленне да суседняй рэспублікі неадназначна. «Няхай яны растлумачаць сваім людзям, якія яны так рэфармавалі краіну, што ў іх засталася менш за палову насельніцтва ад таго, што было ў савецкі час. Таму яны няхай аку-

ратней накатаюць на Лукашэнка і Беларусь, бо атрымаюць ад свайго народа так у зубы, што гэтых зубоў не застаецца», — пераканаў ён.

Кіраўнік дзяржавы дадаў, што ў Беларусі цяпер прапрацоўваюць меры ў адказ на ўведзеныя санкцыі. «Мы не будзем змагацца за тое, каб нас туды пусцілі. Мы проста эканамічна паспрабуем вырашыць гэту праблему. Кажуць, гэта даражэй будзе для Беларусі (пераарыентаваць свае грузы з балтыйскіх партуў на Расію). Вядома, нам крыху будзе нявыгадна. Але мы ж дамовіцца можам з расіянамі па тарыфах, і яны ад аб'ёмаў перавалкі нашых грузаў усё роўна атрымаюць выгаду», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Захаваем

агульную Айчыну

Прэзідэнт выказаўся за прадаўжэнне цеснага супрацоўніцтва з Расіяй, як гэта адбылася раней. Хоць апошнім часам і гучала меркаванне, што адносіны паміж краінамі сталі халаднаватымі. На гэта стары халаднаватымі. На гэта стары ўвагу і Прэзідэнт у час вяртання з Пасланнем да беларускага народа і парламента. «У Пасланні да выбараў я сказаў: вы нас сёння называеце партнёрамі. Не братрамі сталі, а партнёрамі. А дарэмна! Гэта пачулі і ў Крамлі, і ўсюды. **Мы сёння братры. Гэта ўрок. Мы зробім адпаведныя вывады. Мы з Прэзідэнтам Расіі ўжо зрабілі гэты вывады.** І што б там ні гаварылі ў вас, што б ні вяклі на плошчах у нас, мы захаваем нашу агульную Айчыну, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Наша агульная Айчына, дзе жывуць два народы ад аднаго караня. Гэта Айчына ад Брэста да Уладзівастока».

Прэзідэнт падкрэсліў, што Беларусь і Расію звязваюць у тым ліку цесныя кааперацыйныя, вытворчыя сувязі. Частка айчынай эканомікі звязана з пастаўкамі сыравіны, камплектуючых з Расіі, тым самым даючы заказы і работу для расійскіх прадпрыемстваў. «Я ніколі не адварочваўся ад Расіі. Я выпіты чалавек. Я ж разумею, што ў нас вельмі моцна ўвязаны вытворчыя ланцужокі, — сказаў ён. — Гэта чыста медыйная выдумка, што Лукашэнка павярнуўся на Захад».

Падчас пазедкі ў Баранавічы Аляксандр Лукашэнка таксама парамаўляў з мясцовымі выхаванцамі.

«Калі мы пачнем адзін аднаго ламаць праз калена, ведаецца, што з гэтага атрымаецца. Будзе мінімум грамадзянскага вайна, калі адны на другіх. Вольны гэтага быць не павінна. Але вы не перажывайце, гэтага не будзе, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Я разумею, што трэба лепш, не хапае і таго, і гэтага. Але жывём, колькі можам. Няма таго зладзейства, беззаконня, і гэта трэба цаніць. Нам ніхто больш не дасць, чым тое, што мы зробім».

Прэзідэнт заклікаў прадстаўнікоў старэйшага пакалення больш размаўляць з моладдзю, якая, паводле яго слоў, не ведае, з якімі цяжкасцямі давалося сутыкнуцца дзяржаве на стадыі яе станаўлення. «Яны ж не бачылі гэтага. Трэба з імі размаўляць, раскажаць ім, гэта ж наша будучыня, — падкрэсліў ён. — Як многія кажучы: «Чаго беларусам не хапае? Яны не пужаныя». Але мы і не хочам, каб мы былі пужаныя».

Майстры сваёй справы

Фота БелТА.

Маладзь скіравана на атрыманне рабачай прафесіі, стварэнне выгод для сябе і сваёй краіны, заявіла журналістам старшыня Савета Рэспублікі Наталля КАЧАНОВА на ўрачыстым мерапрыемстве ў Мінскім дзяржаўным прафесійным ліцэі № 5 транспартнага будаўніцтва, прысвечаным пачатку новага навучальнага года і Дню ведаў.

— Мне даводзілася досыць часта мець зносіны з людзьмі, якія працуюць у прафесійна-тэхнічных установах, сустракацца з моладдзю, якая атрымлівае гэтыя спецыяльнасці. На мой погляд, гэта выдатная форма атрымання адукацыі. Маладыя людзі, скончыўшы гэтую навучальную ўстанову, атрымаюць добрыя спецыяльнасці, якія, несумненна, запатрабаваныя ў нашай краіне. Калі малады чалавек захоча вучыцца далей, у яго такая магчымасць ёсць, калі не — будзе працаваць па сваёй прафесіі, — прыводзіць словы Наталлі Качановай БелТА. — Створаны ўсе ўмовы для атрымання прафесіі: добрыя майстэрні,

навучальныя класы, запатрабаваныя спецыяльнасці. Педагогі — майстры сваёй справы. І моладзь паказвае добрыя вынікі, удзельнічаючы ў конкурсах прафесійнага майстэрства. Я пагутарыла з імі сёння і ўбачыла маладых людзей, якія нацэленыя на атрыманне прафесіі і хочучы працаваць, ствараючы выгоды для сябе і, вядома, для сваёй краіны.

Спікер верхняй палаты парламента паўдзельнічала ў правядзенні першага тэматычнага ўрока «Я вырастаю тут, і край мне гэты дарагі», пазнаёмілася з музейнай экспазіцыяй і матэрыяльна-тэхнічнай базай ліцэя.

— Я паглядзела, як працуюць цесляры, муляры — тыя, хто ўжо атрымаў гэтыя спецыяльнасці і застаюцца тут працаваць майстрамі. Гэта выдатна. Самае галоўнае, каб гэта былі сапраўдныя людзі, патрыёты, якія любяць сваю справу, — адзначыла яна. — Мы імкнёмся зрабіць усё, каб моладзь магла вучыцца і працаваць. За такі невядлікі прамежак часу мы стварылі незалежную, суверэнную краіну, якой ганарымся.

Школа — лепшы падарунак

Новая віцебская сярэдняя школа № 47 у мікрараёне Білева, дзе будуць атрымліваць веды каля дзюх тысяч чалавек, адкрылася ўчора. У святочнай цырымоніі прынялі ўдзел кіраўнікі ўрада і аблвыканкама.

Беларусі. Асобнае пажаданне — першакласнікам, каб ім было цікава вучыцца.

Старшыня Віцебскага аблвыканкама Мікалай ШАРШЭЎ падкрэсліў, што школа ўнікальная, бо з'яўляецца не толькі месцам для атрымання ведаў. Гэта фактычна цэнтр для ўсебаковага развіцця дзяцей і падлеткаў. Тут ёсць два басейны, шыкоўныя залы для заняткаў творчасцю, фізкультурай і спортам, цудоўныя вулічныя пляцоўкі.

Фота БелТА.

Прэм'ер-міністр Беларусі Раман ГАЛОУЧАНКА ўрочыў школе дакументы на два мультыборды. Ён адзначыў, што да пачатку навучальнага года адрамантавана каля дзюх тысяч школ. Усяго ў краіне больш за мільён 55 тысяч маленькіх і юных грамадзян селі за парты, і прыблізна 114 тысяч — упершыню.

Кіраўнік беларускага ўрада адрасаваў шмат цёплых слоў тым, хто вучыць нашых дзяцей. Настаўнікі і выкладчыкі, не шкадуючы асабістага часу, здароўя, робяць усё і нават больш, каб падрастаючае пакаленне было разумным, выхаваным, здаровым.

А тым, каму ствараць будучыню краіны ў перспектыве, прэм'ер пажадаў правільна абраць прафесійны шлях, цаніць сваю малую Радзіму і быць сапраўднымі патрыётамі

Губернатар пажартаваў, што са школы вяртацца дамоў хлопчыкі і дзяўчынкі будуць вельмі неахвотна, бо тут цікава, ёсць усё, каб з карысцю бавіць час і пасля заняткаў. Ад кіраўніцтва выканаўчай улады Прыдзвіння губернатар перадаў дырэктару школы сертыфікат на 10 тысяч рублёў. На гэтыя грошы можна будзе купіць тое, што спатрэбіцца для далейшага інтэлектуальнага і фізічнага развіцця школьнікаў.

Пасля цырымоніі прэзентацыі новай вучэбнай установы на тэрыторыі школы пачалі функцыянаваць тэматычныя куткі: спецыялізацыйна-вартаснага, газавай службы, аховы парадку... Вялікі інтарэс выклікалі рэтраўто міліцыі, абсталяваныя для аказання дапамогі людзям, дзейнасць аніматараў, якія нагадалі пра правілы дарожнага руху. Надвор'е арганізатары свята не падвало, таму і людзей, якія сталі сведкамі цікавай акцыі, было шмат.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

«ДЗЯРЖАВА РОБІЦЬ СТАЎКУ НА МАЛАДЫХ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ»

Віцэ-прэм'ер Аляксандр СУБОЦІН прыняў удзел ва ўрачыстай цырымоніі пасвячэння ў студэнты ў Гродзенскім аграрным універсітэце

Сёлета першакурснікамі сталі больш за паўтысячы юнакоў і дзяўчат, якія будуць вучыцца на сямі факультэтах аграрнага ВНУ. Для іх падрыхтавана спецыяльная святочная праграма, а кіраўніцтва ўніверсітэта і ганаровыя госці выступілі з віншавальнымі прамовамі. Аляксандр Субоцін уручыў падзякі і граматы ад Міністэрства сельскай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь выкладчыкам і студэнтам універсітэта. Пасля цырымоніі віцэ-прэм'ер даў эксклюзіўнае інтэрв'ю карэспандэнту «Звязды».

Фота Аляксандра Гродзенскага аграрнага ўніверсітэта.

Аляксандр Субоцін зазначыў, што малады спецыялістам важна данесці: яны наша будучыня, менавіта на іх дзяржава робіць стаўку.

Ён падкрэсліў, што сёння вельмі важна звярнуць увагу менавіта на аграрную адукацыю. У Беларусь чатыры вышэйшайшыя ўстановы, якія займаюцца падрыхтоўкай кадраў для аграрна-прамысловага комплексу. І кожная ўстанова па-свойму ўні-

кальная. Па словах Аляксандра Субоціна, Гродзенскі аграрны ўніверсітэт адметны тым, што мае цесную сувязі з еўрапейскімі ВНУ і моцныя навуковыя школы. Як вынік — перспектыўная і трывалая сельскагаспадарчая галіна рэгіёна, дзе большасць кіраўнікоў і спецыялістаў — выпускнікі гэтага аграрнага ўніверсітэта. Аграры Гродзеншчыны — традыцыйныя рэкардсмены на жніўе, тут заўсёды самая высокая ўраджайнасць у краіне, высокія паказчыкі і па жыццёлагадулі.

— Падчас такіх паяздкаў падмаецца вельмі шмат пытанняў, — адзначыў суразмоўнік. — Таксама ёсць нагода абмеркаваць перспектывы вышэйшай адукацыі.

Віцэ-прэм'ер паведаміў, што напрыканцы мінулага тыдня падчас наведвання сельгасакадэміі ў Горках падымалася пытанне аб кодэксе вышэйшай адукацыі.

— Трэба нешта карэктаваць, бо часы мяняюцца, і нам нельга адставаць у гэтым ключавым аспекце — менавіта ў вышэйшай адукацыі. Таму важна пачуць думкі на месцах. Немалаважна і аказаць падтрымку вышэйшым навучальным установам, дапамагчы апэратыўна вырашыць узніклыя пытанні. Гэта можа быць дапамога ў закупцы абсталявання альбо акрэдытацыі лабараторыі. І такіх рабочых праблем шмат, яны і павінны быць, бо гэта казаччы таго, што калектыву ўніверсітэта працуе, імкнецца нешта зрабіць. І калі я буду чымсьці карысны, я абавязкова дапамагу, — зазначыў у размове з карэспандэнтам «Звязды» Аляксандр Субоцін.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

«Чакаем вас на вытворчасці»

Намеснік прэм'ер-міністра Юрый НАЗАРАЎ адкрыў святочную лінейку ў БДТУ

Сам выпускнік гэтай ВНУ, ён падкрэсліў, што студэнты Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта заўсёды запатрабаваны ў народнай гаспадарцы.

«Апошнія гады вы заўсёды атрымліваеце першае працоўнае месца. Але, на мой погляд, ваша працоўнае месца пачынаецца сёння і тут. Ваша работа сёння — вучоба. Перад вамі адчыняецца акно магчымасцяў самаадукацыі. Выкладчыкі састаў вельмі моцны, кваліфікаваны, але як вы будзеце вучыцца і самаадукавацца, залежыць ад вас», — сказаў віцэ-прэм'ер.

БДТУ, як дадаў Юрый Назараў, — буйны навукова-даследчы цэнтр, таму вельмі важна, каб студэнты мелі адпаведны досвед. Але пры гэтым неабходна не забываць і пра спорт — не дзеля высокіх дасягненняў, а дзеля саміх сябе.

«Вы будзеце вучыцца ў сталіцы Рэспублікі Беларусь, Мінску, — гэта культурны цэнтр. Не забывайце, карыстайцеся гэтым. І ў заключэнне: стаўце перад сабой грандыёзныя, на першы погляд нерэальныя задачы, верце ў сябе. Усё ў вас атрымаецца. І мы чакаем вас на вытворчасці», — завяршыў намеснік прэм'ер-міністра.

Лінейка для студэнтаў першага курса Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта прайшла на стадыёне ВНУ. Акрамя Юрыя Назарава, сярод высокіх гасцей быў заўважаны старшыня канцэрна «Беллеспапраграм» Міхайл Касько, намеснік старшыні канцэрна «Белнафтахім» Уладзімір Сізоў.

Па словах віцэ-прэм'ера, дождж, які ішоў падчас мерапрыемства, — добрая прыкмета на пачатку вучобы, але пашчасліва студэнтам яшчэ і таму, што яны наступілі ў адну з найлепшых і найстарэйшых ВНУ ў краіне. Сёлета асаблівы год для БДТУ — ён адзначае сваё 90-годдзе. Але, як пазначыў рэктар Ігар Войтаў, перад гэтай установай адукацыі і перад сістэмай вышэйшай школы наогул яшчэ стаяць шматлікія задачы — кансалідаваць намаганні па ўкараненні ў нашу эканоміку новых інфармацыйных экалагічных тэхналогій: нана-, бія-, атамнай тэхналогій пятага-шостага тэхналагічнага ўкладу (а гэта штучны інтэлект, разумны горад, электронныя паслугі, плацежныя сістэмы, электратранспарт).

Марыя ДАДАЛКА.

Будучыня краіны за інжынернымі кадрамі

Спецыяльнасці, якія можна атрымаць у БНТУ, вельмі важныя для развіцця краіны, лічыць намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Уладзімір КУХАРАЎ. Віцэ-прэм'ер прыехаў павіншаваць першакурснікаў гэтага ўніверсітэта з пачаткам навучальнага года.

— Ведаю, што сёння для многіх з вас спойнілася мара: вы наступілі ў ВНУ, на прафе-

сію, да якой упарта рыхтаваліся, — сказаў ён студэнтам падчас урачыстай лінейкі. — Яшчэ сто гадоў таму людзі разумелі, што будучыня за тэхнічнымі спецыяльнасцямі, якія забяспечваюць стабільнае развіццё краіны. У гэтай установе склаўся не толькі добры традыцыі, якія і ёсць залог поспеху, але і выдатны выкладчыцкі састаў, самае сучаснае абсталяванне для атрымання якаснай адукацыі. Ваша задача — атрымаць

веды, якія з'яўляюцца самым важным багажом для жыцця чалавека.

Студэнтаў прыехаў павіншаваць таксама старшыня Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Беларусі Аляксандр ШУМІЛІН, выпускнік БНТУ.

— Беларусь узля курс на інавацыйнае развіццё, пабудову эканомікі ведаў, а без высокага ўзроўню адукацыі, падрыхтоўкі спецыялістаў

інжынернага профілю немагчыма развіваць дзяржаву і будаваць магутную эканоміку, — сказаў Аляксандр Шумілін.

Гэты год для БНТУ асаблівы, бо менш чым праз сто дзён універсітэт будзе адзначаць 100 гадоў з дня заснавання. За гэты час тысячы яго выпускнікоў сталі выдатнымі вучонымі, падпрямальнікамі, сапраўднымі прафесіяналамі сваёй справы.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

СВАБОДАЛЮБІВЫЯ І НЕАБЫЯКВАВЫЯ

Погляд аналітыка на моладзевыя пратэсты

У сёлетніх палітычных працэсах досыць актыўную ролю выконвае пакаленне беларусаў, якое Прэзідэнт у сваім Пасланні народу і парламенту назваў цікавым і вельмі разнастайным, свабодалюбівым і неабьякавым. «Звязда» распытала пра гэтую з'яву аналітыка Беларускага інстытута стратэгічных даследаванняў, галоўнага саветніка аддзела сацыялагічных даследаванняў БІСД Мікалая СУХОЦКАГА.

— *Мікалай Мікалаевіч, што азначае вывешванне медалёў і граматаў на школьніка агароджы, фатаграфіі якіх можна было убачыць у Інтэрнэце нядзюна?*

— Што датычыцца вывешвання медалёў і граматаў у асобных школах, магу адзначна сказаць, што гэта не стыхійная ідэнтыфікаваная моладзевая форма пратэсту, а спланаваная арганізаваная акцыя, «творча прапрацаваная» і палітычна ангажаваная. Яна відавочна паказвае на выкарыстанне ідэалагічна падобных «перформансаў» псіхалагічных асаблівасцяў моладзі: юнацкага максімізму, адсутнасці крытычнага мыслення, схільнасці да хайпу і неадназначнага крэатыву. На жаль, негатыўным момантам з'яўляецца тое, што праз маніпулятыўныя палітычныя нагоды абяцэнна-вядуча рэальныя дасягненні вучняў і настаўнікаў, нанасіцца шкода адукацыйнаму працэсу.

«Для часткі юнакоў і дзв'юх сёння галоўнае — пабузіць, хайпануць, падамінаваць над дарослымі і зліць усё гэта ў сетку, не задумваючыся аб наступствах».

Сацыёлагі адзначаюць, што ў грамадскай думцы школа традыцыйна ацэньвалася пазітыўна, але пры гэтым самі настаўнікі заўсёды былі «на перадавой» у сферы работы з моладдзю. У выніку педагагічныя работнікі нярэдка становіліся ўразлівай катэгорыяй для кіпнаў і стыгматызацыі — і сёння ў іх бок незаслужана пасыпаліся абвінавачванні ў нейкіх «падвойных стандартах».

Сведчанні нааўнасці негатыўных тэндэнцый у станаўленні маладога пакалення сталі канфліктнай сітуацыяй з гомельскай настаўніцай, у якую ўмяшаўся асобіста кіраўнік дзяржавы, і зайзбыты настаўніцаў у Стоўбцах і Чэрыкаве. Гэтыя інцыдэнты кажуць, што адносіны ў сістэме «настаўнік — вучань» цяпер перажываюць пэўны крызіс, які неабходна пераадолець сумеснымі намаганнямі педагогаў, бацькоў і навучэнцаў.

— *Чаму школьнікі сёння рэзка аказаліся настолькі палітызаванымі, што ўдзельнічаюць у мітынгх і дэманстрацыях?*

— Моладзь як сацыяльна-дэмаграфічная група з'яўляецца больш схільнай да змены настрою, радыкальных паводзінскіх устаноў, адкрытага выказвання эмоцый, чым прадстаўнікі старэйшых узростаў груп.

«Для пачатку — прызнаць, што свет змяніўся, і немагчыма выкарыстоўваць у рабоце з моладдзю метады і інструменты, якія сваімі каранямі сыходзяць да 60-х гадоў мінулага стагоддзя».

У дадзеным выпадку немалаважнаю ролю адыгрывае фактар «флэшмобнасці» пратэстных акцый, а для моладзі флэшмоб — гэта яшчэ і форма міжасобаснай камунікацыі, дачынення да таго, што адбываецца. Немалаважнае значэнне мае фактар лічбавізацыі грамадства: магчымасці сацыяльных медыя дазваляюць сфарміраваць каналы асабістага рэспрэзентацыі. Адпаведна, моладзь хоча зафіксаваць свой удзел і дачыненне да пратэстнага руху, імкнецца зрабіць прыгожую аватарку ў профілі сацыяльных сетак.

Пры гэтым вынікі апытання, праведзенага ў 2020 годзе Акадэміяй кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, красамоўна кажуць пра апалітычнасць беларускай моладзі. Так, у рабоце партый і іншых палітычных арганізацый у нашай краіне ўдзельнічала менш за адзін працэнт маладых людзей ва ўзросце ад 18 да 30 гадоў, а большасць юнакоў і дзв'юх (каля 60 працэнтаў) наогул не цікавіцца палітыкай. Асноўнымі формамі ўдзелу моладзі ў палітычным жыцці краіны з'яўляюцца неактыўныя: галасаванне на выбарах, а таксама абмеркаванне палітыкі з сябрамі і знаёмымі. Такім чынам, нельга казаць пра масавую палітызацыю навучэнцаў школ і студэнтаў, хутчэй гэта падлеткі і маладыя людзі, якіх так ці інакш уцягнулі ў гэтыя пратэсты палітызаваныя дарослыя. Самі па сабе падлеткі гэтым займацца не

будуць, ім заўсёды патрэбны прыклад старэйшых — бацькоў або аўтарытэтных асоб. Акрамя таго, маніпулятары выкарыстоўваюць пачуццё патрыятызму і справядлівасці, якія разумеюцца моладдзю ілжыва.

— *Ці можна моладзь купіць — ці гатовая яна за грошы хадзіць на шэсці з плакатамі, ілжэсведчыць супраць правахоўнікаў?*

— Купіць або адпаведным чынам матэрыяльна прастымуляваць можна абсалютна любога чалавека незалежна ад узросту і сацыяльнага становішча. У прадстаўнікоў дарослых узростаў груп хутчэй будзе прысутнічаць ярка выражаны фактар матэрыяльнага ўзбагацення. Моладзь жа дастаткова прыгнучу не грашмыма, а заклікам далучыцца да таго, што адбываецца. Пры сваім імкненні да «дзвіжухі» моладзь можа актыўна пратэставаць зыходзячы са свайго псіхаэмацыянальнага стану, схільнасці да рэзкіх крокаў, радыкальных паводзін. Матэрыяльны фактар, вядома, тут можа прысутнічаць, але галоўным чынам задыячынены не грошы, а юнацкая максімісцкая свядомасць.

Таму я б не гаварыў пра ўсю моладзь у цэлым. Хутчэй за ўсё, асобныя прадстаўнікі маладога пакалення могуць пайсці на падобнае, аднак глыбока перакананы, што гэта меншасць. Думаю, што ў нашай краіне вялікая частка маладога пакалення — выдатныя, мэтанакіраваныя, таленавітыя юнакі і дзв'юхы, якія ведаюць сабе цану і шануюць стабільнасць і дасягненні краіны. Пры гэтым безумоўна, што нейкую частку моладзі можна лёгка захапіць прыгожымі лозунгамі, кажучы пра іх унікальнасць, неверагоднасць, гуляючы на эмоцыях, без якіх маладога пакаленне

проста не можа існаваць у прыцыпле.

Маладыя людзі па сваёй сутнасці ідэалісты, і ім досыць блізка тая пова, якую прапануюць хэйдлайнеры пратэстаў. Для часткі юнакоў і дзв'юх сёння галоўнае — пабузіць, хайпануць, падамінаваць над дарослымі і зліць усё гэта ў сетку, не задумваючыся аб наступствах.

— *Ці адрозніваецца сучасная беларуская моладзь ад аднагодукаў у іншых краінах, напрыклад, заходнеўрапейскіх?*

— Мне здаецца, што ў савецкі перыяд адрозненні моладзі СССР і Захаду былі ярка выражаны фактар матэрыяльнага ўзбагацення. Сёння, на мой погляд, паводзінскія і асобныя характарыстыкі беларускай і заходнеўрапейскай моладзі з'яўляюцца падобныя, а нааўнасць адрознення больш звязаныя з сацыякультурным аспектам. Так, не выключаныя праекцыі этнастэрэатыпаў і рэлігійных устаноў. Напрыклад, у маладых каталікоў з Беларусі і Польшчы адрозненні будзе менш, чым у каталікоў і праваслаўных.

«У дадзеным выпадку немалаважнаю ролю адыгрывае фактар «флэшмобнасці» пратэстных акцый, а для моладзі флэшмоб — гэта яшчэ і форма міжасобаснай камунікацыі, дачынення да таго, што адбываецца».

Таксама можна ўпэўнена казаць, што заходнеўрапейская моладзь больш індывідуалістычная, чым беларуская, і менш арыентавана на сям'ю і дзв'юх. Так, па дадзеным параўнальнага сацыялагічнага

сыходзяць да 60-х гадоў мінулага стагоддзя.

Так, жыццёвыя прыцыпы маладых беларусаў усё больш адрозніваюцца ад ідэалаў савецкага перыяду і усё больш уключаюць у сябе каштоўнасці індывідуалізму і прыватнасці, уласцівыя рынкавай сацыяльна-эканамічнай сістэме і заходняму ладу жыцця. «Меркай» жыццёвага поспеху ў сучаснай моладзі, у першую чаргу, з'яўляецца матэрыяльны дабрабыт: магчымасць купляць тое, што хочацца і падабаецца, распараджацца ўласнай маёмасцю, свабодна выбіраць род заняткаў, месца жытцязарадка, перамяшчэння. Да прыкладу, у якасці галоўнай умовы, якая вызначае выбар работы, маладыя людзі вылучаюць велічыню заробатнай платы і значна менш увагі звяртаюць на іншыя бакі — добрыя умовы і рэжым працы. Гэта азначае, што ў дадзеным

«Адносіны ў сістэме «настаўнік — вучань» цяпер перажываюць пэўны крызіс, які неабходна пераадолець сумеснымі намаганнямі педагогаў, бацькоў і навучэнцаў».

пакаленні моладзі склаўся ўспрыманне рэальнасці, якое культывуе стаўку на паспяховасць, матэрыяльны дастатак, дасягненне высокага прафесійнага і сацыяльнага статусу.

Сёння ў шматлікіх маладых людзях зашкальваюць асяродкавыя ўплывы, асабліва адчувальнае для іх сацыяльнае расслабленне. Так, некаторыя дзв'юх ужо камплексуць па прычыне нааўнасці або адсутнасці ў іх айфона альбо андроіда пэўнай маркі, недастаткова высокага, на іх думку, статусу бацькоў.

Трэба памятаць, што цяпер на свядомасць моладзі прыкметна ўплываюць сацыяльныя сеткі і Telegram-каналы. Сацыёлагі фіксуюць: інтэрнэтам карыстаюцца практычна ўсе юнакі і дзв'юхы штодня. Пры гэтым маладыя людзі самі знаходзяць адказы на пытанні, якія іх цікавяць, у віртуальнай прасторы — праз прагляд ролікаў папулярных блогераў на YouTube і іншых пляцоўках. Як вынік, у юнакоў і дзв'юх уключаюць свае аўтарытэты моладзі. Аднак тут ёсць шэраг праблем, якія трэба ўлічыць у сучасным адукацыйна-выхаваўчым працэсе. Для пачатку — прызнаць, што свет змяніўся, і немагчыма выкарыстоўваць у рабоце з моладдзю метады і інструменты, якія сваімі каранямі

— *Што трэба зрабіць, каб не было нагоды казаць: моладзь пратэстна?*

— Адкаж на пытанне на першы погляд проста — трэба правільна выхоўваць моладзь. Аднак тут ёсць шэраг праблем, якія трэба ўлічыць у сучасным адукацыйна-выхаваўчым працэсе. Для пачатку — прызнаць, што свет змяніўся, і немагчыма выкарыстоўваць у рабоце з моладдзю метады і інструменты, якія сваімі каранямі

Воўга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Форум

НЕ КАМП'ЮТАР ВЫХОЎВАЕ ШКОЛЬНІКАЎ

Больш як тысяча чалавек сабрала Мінская абласная педагагічная канферэнцыя, што прайшла сёлета у Барысаве. Гэта маладая спецыялісты, якія працуюць па размеркаванні, ветэраны педагагічнай працы. Мерапрыемства трансліравалася па відэа ва ўсіх 22 раёнах Міншчыны і ў горадзе Жодзіна.

Адзначу, што напярэдадні канферэнцыі для кіраўнікоў і спецыялістаў сістэмы адукацыі цэнтральнага рэгіёна прайшла серыя вэбінараў. Яго ўдзельнікі азнаёміліся з нарматыўна-прававым і навукова-метадычным забеспячэннем адукацыйнага працэсу ў 2020/2021 навучальным годзе, асаблівасцямі яго арганізацыі па розных вучэбных прадметах.

Перад пачаткам форуму ў фая Палаца культуры імя Максіма Горкага прысутныя маглі азнаёміцца з дасягненнямі сістэмы адукацыі Міншчыны. На тэматычных пляцоўках былі прадстаўлены праекты і распрацоўкі школьнікаў у арганізацыі ІТ-адукацыі, у прадпрыемліцтве, экалогіі і агрардзейнасці. Напрыклад, вучаніца барысаўскай гімназіі № 3 Вераніка Галоднік паказала свой бізнес-праект па выпуску экалагічных сумак, якія могуць служыць некалькі гадоў у адрозненне ад пластыкавых пакетаў. Яна расказала, што дзяўчынікі

Старшыня Мінскага аблвыканкама Аляксандр ТУРЧЫН узнагароджвае Жанну ГАРОН.

шыюць сумкі ў вольны ад урокаў час і наносаць на іх малюнак.

Усё больш пашыраецца ў школах цэнтральнага рэгіёна такі напрамак, як адукацыйная робататэхніка, з кожным годам да яго далучаецца ўсё больш хлопчыкаў і дзяўчынак. Вядома, укараненне новых тэхналогій садзейнічае дасягненню высокіх вынікаў пры засваенні ведаў. Так у навучанні школьнікаў актыўна выкарыстоўваецца STEM-падыход, рэалізаваны адукацыйны праект «Мабільны STEM-клас». Вучні барысаўскай школы № 25 паказалі адукацыйны Лега-комплекс «Навукова-даследчае судна «Кусто». З дапамогай яго дзеці вучацца навуковым

падыходам у даследаваннях марскіх і акіянічных глыбін.

Вялікую творчую работу правялі навучэнцы Крупскага цэнтра дзіцячай творчасці. Прысутным вельмі спадабалася яркая калекцыя стылізаваных народных касцюмаў «Кветка-душа». Дзеці стваралі гэтую прыгажосць пад кіраўніцтвам педагога Аксаны Коваль.

Нельга забывацца, што без мінулага, перамогі нашых продкаў у самай страшнай вайне 1941—1945 гадоў, без іх працоўных здабыткаў у мірны час не было б і сучасных дасягненняў. Таму для прысутных была арганізаваная экспазыцыя «75 гісторый аб вайне», дзе вучні і настаўнікі прэзен-

тавалі лепшыя творы аб падзеях Вялікай Айчыннай, распявалі пралёс родных, блізкіх, сваякоў, якія захавалі для сваіх нашчадкаў мір і спакой.

З дасягненнямі школьнікаў Міншчыны азнаёміўся **міністр адукацыі Беларусі Ігар КАРПЕНКА**. Ён акцэнтаваў увагу на тым, што сёння вельмі важна зберагчы моладзь ад уплыву дэструктыўных сіл, ад удзелу ў антыдзяржаўных акцыях, на якіх падбухторваюць. Важна забяспечыць адзінаства і ўзгодненасць дзеянняў сямі і ўстаноў адукацыі. Недапушчальна, калі выхаванне дзяцей бацькі ўскладваюць толькі на педагогаў, лічыць міністр адукацыі.

У цэнтры ўвагі дзяржавы па ранейшаму будучы заставацца педагогі. Яны — лакаматыў сістэмы адукацыі. Гэта іх працы і намаганнямі выхоўваюцца пераможцы і прызёры міжнародных і рэспубліканскіх спаборніцтваў, спецыялісты высокага класа. Не камп'ютар, а менавіта педагогі вучаць і выхоўваюць падрастаючае пакаленне, грамадзяніна, у тым ліку і асабістым прыкладам. Мы падтрымлівалі, падтрымліваем і будзем падтрымліваць вас і маральна, і матэрыяльна, — запэўніў ён педагогаў.

Ігара Карпенку падтрымаў **кіраўнік Мінскай вобласці Аляксандр ТУРЧЫН**:

— Мінскі аблвыканкам, Прэзідэнт Ніколі не пакідалі і не пакінуць

без сваёй увагі сферу адукацыі. З года ў год мы будзем новыя класы сучасным абсталяваннем. І з дапамогай педагогаў робім навучальны працэс захваляльным. Не менш важна і тое, што апошні адказвае патрабаванням лічбавай эканомікі. Толькі за мінулы вучэбны год у вобласці практычна ўдвая павялічылася колькасць медальстаў, пераможцаў алімпіяд і тых вучняў, хто атрымаў на цэнтралізаваным тэсціраванні найвышэйшы бал. Гэта важкі ўклад у багацце любой дзяржавы — яго чалавечы патэнцыял.

Праца педагогаў атрымлівае дастойную ацэнку ўсіх узроўняў улады, падкрэсліла **начальнік галоўнага ўпраўлення па адукацыі Мінoblвыканкама Таццяна АПРАНІЧ**. Для папулярызацыі і прасоўвання дзяржаўных інтарэсаў, дэманстрацыі професійнага вопыту педагогі Міншчыны супрацоўнічаюць з калегамі больш як з 33 краін і ў межах 105 пагадненняў.

Падчас канферэнцыі былі ўшанаваныя найлепшыя з педагогаў, ветэранаў педагагічнай працы, маладых спецыялістаў. «Крыштальную сініцу» і званне «Настаўнік года Мінскай вобласці» атрымала настаўніца французскай мовы сярэдняй школы № 5 горада Жодзіна Паліна Патапенка.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

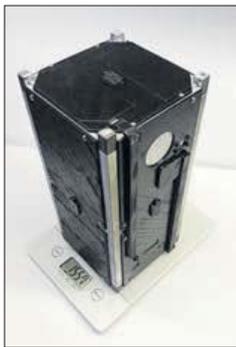
Універсітэцкая навука

ЗНОЎ У КОСМАС!

Днямі Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падпісаў распараджэнне «**Аб запуску навукова-адукацыйнага спадарожніка Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта**».

Паводле згаданага дакумента, забяспечыць запуск спадарожніка даручаецца Міністэрству адукацыі. Прыняцце распараджэння накіравана на папулярызацыю аэракасімнай галіны, павышэнне якасці падрыхтоўкі спецыялістаў і развіццё айчынай навуковай школы гэтага профілю, а таксама прыцягненне таленавітай моладзі для распрацоўкі навукаёмістых тэхналогій.

Другі камічны спадарожнік БДУ (першы ўжо эксплуатаецца) ствараецца сіламі супрацоўнікаў, студэнтаў і аспірантаў факультэта радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій

і Цэнтра аэракасімнай адукацыі БДУ з выкарыстаннем айчынных матэрыялаў і паўправадніковых прылад. Мяркуюцца, што ў параўнанні з першым апаратам ён будзе мець большы патэнцыял для правядзення касмафізічных эксперыментаў.

Запусціць спадарожнік плануецца ў 2021 годзе. Та-

кім чынам, на арбіце будзе сфарміравана першая беларуская групка з двух навукова-адукацыйных спадарожнікаў для адпрацоўкі іх уззаемадзеяння і каардынацыі.

Нагадаем, што нанаспадарожнік «BSUSat-1» быў запушчаны ў 2018 годзе і стаў першым універсітэцкім спадарожнікам у сістэме беларускай адукацыі і трэцім аб'ектам айчыннага паходжання на калязямной арбіце. Цяпер ён выкарыстоўваецца як вучэбна-навуковая лабараторыя пры падрыхтоўцы спецыялістаў для аэракасімнай галіны. Студэнты БДУ расшыфроўваюць тэлеметрыю, апрацоўваюць даныя, ацэньваюць дакладнасць арыентацыі спадарожніка, складаюць карты радыяцыйнага фону, магнітных анамалій Зямлі і г. д. Воліць па кіраванні BSUSat-1 прымяняецца ў напісанні курсаваў і дыпломных работ.

Навуковы складнік выкарыстання спадарожніка заключаецца ў вывучэнні ўздзеяння касмічнага асяроддзя на абсталяванне і матэрыялы на спадарожніка, правядзенні радыяцыйнага маніторынгу калязямной прасторы, даследаванні алгарытмаў кіравання стабілізацыі спадарожніка. Яго сігналы могуць прымаць усе ахвотныя радыёэмаатары пры наяўнасці мінімальнага абсталявання. Касмічны апарат з перыядычнасцю адзін раз у 40 секундаў перадае інфармацыю пра стан сістэмы. Над Беларуссю спадарожнік пралятае шэсць разоў у суткі. Дзякуючы энтузіязму па ўсім свеце беларускія навукоўцы атрымліваюць даныя з розных пунктаў планеты.

Тэхнічныя элементы апарата ўніверсальныя і могуць трансфармавацца пад канкрэтныя даследчыя задачы.
Надзея НІКАЛАЕВА.

Жніво-2020

На Магілёўшчыне намалацілі мільён тон збожжа

Учора на полі агракамбіната «Зара» ў Магілёўскім раёне было шматлюдна і ўрачыста — тут ушаноўна **перададзены ўборачнай кампаніі Магілёўшчыны. Павіншаваць найлепшых прыехалі прадстаўнікі аблвыканкама, прафсаюза АПК, старшыні гар- і райвыканкамаў, Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання. Перадавікі атрымалі падзякі і падарункі. Са словамі ўдзячнасці да іх звярнуўся старшыня Магілёўскага аблвыканкама Леанід Заяц намеснік міністра сельскай гаспадаркі і харчавання Уладзімір Гракун.**

Магілёўскі раён з'яўляецца лідарам сёлета жніва, на яго рахунку амаль 124 тысячы тон сабранага збожжа, на другім месцы Шклоўскі з вынікам 112 тысяч тон. У цэлым па вобласці на раніцу ўчарашняга дня было намалочана 1 005 000 тон збожжа і зернебабовых, сярэдняя ўраджайнасць складала 34,4 ц/га. Самая высокая ўраджайнасць збожжа па вобласці — 45,8 ц/га ў гаспадарках Шклоўскага раёна.

На першае верасня лідарам жніва ў маштабах Магілёўскай вобласці быў экіпаж Мікалая Дарэчкіна і Канстанціна Саладухі з СВК «Калгас «Радзіма» Бялыніцкага раёна, які намалаціў амаль 4000 тон збожжа і каля 600 тон рапсу. Да трохтысячнай мяжы наблізіўся механізатар ААТ «Александрыйскае» Шклоўскага раёна Аляксандр Якуцін. Сярод маладзёжных экіпажаў лідарскае пазіцыі ўтрымліваюць стрыечныя браты Андрэй і Сяргей Драздовы — камбайнеры ААТ «Світанак» імя К. П. Арлоўскага Кіраўскага раёна. Іх вынік — больш чым 3025 тон збожжа. Сярод кіроўцаў на ўчарашні дзень найлепшы вынік у Сяргея Грамыкі з ААТ «Горацкая райаграпрамтэхніка» — ён перавёз звыш 3,7 тысяч тон збожжа.

На раніцу ўчарашняга дня ў вобласці было ўбрана 93% плошчаў, цалкам закончылі жніво Бабруйскі, Быхаўскі, Глускі, Кіраўскі, Асіповіцкі раёны.

Уборачная кампанія ўжо ўвайшла ў завяршальную стадыю, — адзначыла начальнік аддзела раслінаводства і меліярацыі Камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванні аблвыканкама Лілія Гулінская. — Сёлета было спрыяльнае надвор'е, у апошні дні яго крыху сапсавалася, што запаволяе ход жніва. Але зараз усё стабілізавалася, і жніво працягваецца.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

Абноўлены будынак для ліцэя МУС

Міністр унутраных спраў **Юрый КАРАЕЎ** адправіўся 1 верасня ў спецыялізаваны ліцэй МУС. Там ён павіншаваў навучэнцаў з Днём ведаў.

Ліцэй, які размясціўся ў самым сэрцы Трактаразаводскага пасёлка, праз чатыры гады рэканструкцыі нарэшце пачаў працаваць у абноўленым будынку. Стары корпус — равеснік пасёлка, ён быў узведзены ў першыя пасляваенныя гады. Чаго тут толькі не было — інтэрнат, сярэдняя школа, кадраўца вучылішча... Цяпер ён уключаны ў спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў. У ліцэй магучы кругласутачна знаходзіцца да 250 выхаванцаў.

На абноўленым пляцы адбылася ўрачыстая лінейка і пра-

звінеў першы званок. Пасля яго ліцэйцы адправіліся на першы ўрок пад назвай «Я вырас тут, і край мне гэты дарагі».

— Мы хочам выхаваць тут рознабаковых юнакоў і дзяўчат, заахваціць іх да здаровага спосабу жыцця, — адзначыў **Юрый Караеў**. — Яны будуць вучыцца пад кіраўніцтвам мудрых выкладчыкаў. Кажуць, што ў дзяцей, якія вучацца ў спецыялізаваных установах, няма дзясцінства. Гэта не так. Трэба проста разумець, што дзясцінства — гэта не ўсёздэзволенасць. Проста ў гэты час трэба набываць добрыя якасці і веды. І затрачаны ў такім узросце час абавязкова адаб'ецца ў будучыні.

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

НАГА Ў ПАСТЦЫ

Як змагацца з падаграй?

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 287-18-36.

У мінулых стагоддзях падагру называлі хваробай арыстакратаў, бо сваіх ахвяраў яна выбірала сярод людзей з высокім матэрыяльным дастаткам, якія любілі задавальненні, каларыйную ежу і спіртное. Цяпер падагру адносяць да хвароб «памылка метабалізму». Адна з прычын яе ўзнікнення — парушэнне абмену рэчываў, пры якім солі мачавой кіслаты не выводзяцца з арганізма, а адкладваюцца ў розных органах і тканках, пераважна ў суставах і нырках, і траўмяюць іх, прыносячы хвораму нясцерпны боль. Як суіснаваць з гэтай хваробай і ці можна яе вылечыць, мы распыталі ўрача-рэўматолага 3-й цэнтральнай раённай паліклінікі Мінска Іну БАШТАВІЮ.

— Падагру называлі хваробай арыстакраты і звязвалі з празмерным харчаваннем і ўжываннем спіртнога. Наколькі гэта актуальна сёння?

— Адрозніе скажу, што падагра сустракаецца прыкладна ў 1—3% дарослага насельніцтва. І мужчыны пакутуюць ад гэтага захворвання часцей. Суадносіны мужчын і жанчын з такім дыягназам складаюць 7:1. Прычым, як правіла, гэта дастаткова маладыя мужчыны — 40-50 гадоў. Жанчыны хварэюць пазней — пасля 60. Прычым захворванне маладзее, і мы сапраўды назіраем, што яно звязана з хібаімі ў дыете. Мы бачым нямяла маладых людзей з метабалічнымі парушэннямі, якія маюць лішнюю вагу, любяць смачна паесці і ўжываюць алкаголь. Гэта асноўная катэгорыя пацыентаў.

— Як сябе праўляе хвароба? Якія яе першыя прыкметы?

— У клінічнай карціне захворвання вылучаюць чатыры стадыі. Першая — бессімптомная гіперурыкемія. Яна часта выяўляецца выпадкова — падчас прафгледу ўрач бачыць павышаны ўзровень мачавой кіслаты ў крыві. Гэта стадыя можа доўжыцца дастаткова працяглы час, і захворванне ніяк сябе не праўляе. Другая стадыя — гэта востры падагрычны артрит, які правакуе накіраванасць у дыете, а таксама траўмы, хірургічныя маніпуляцыі, працяглае ўжыванне некаторых лекавых прэпаратаў (эўфілін, кафеін, дзімедрол, аспірын, мацагонныя сродкі і глюкокартыкастероіды). Прыступ узнікае раптоўна, звычайна ноччу ці раніцай. Гэта заўсёды інтэнсіўны, дастаткова востры боль, часам яго апісваюць як «пращанні», бо нават пры датыканні прасціны здаецца, што прыціснула бетонная

пліта. Як правіла, дэбют пачынаецца з монаартрыту — болі ў адным суставе. Ён чырванее, аж да сінюшняга адцення, прыпухае, парушаецца яго функцыя. Часцей за ўсё гэта плюсне-фалангавы сустаў першага пальца на ступні — асноўнае вярцівае пальца. Такі класічны варыянт развіцця падагры.

— Чаму боль з'яўляецца ўначы?

— У гэты час у нашым арганізме ў крыві павышаецца ўзровень мачавой кіслаты. Звычайна пацыент увечары ляжыўся спаць і ўсё было добра, а раніцай не можа ўстаць на ногі.

«Калі пацыент з павышаным узроўнем мачавой кіслаты і адсутнасцю спадарожнай сардэчна-сасудзістай паталогіі прытрымліваецца дыеты, вядзе актыўны спосаб жыцця, то далейшага развіцця захворвання можна пазбегнуць».

— З чым звязаны такі востры боль?

— У суставе актыўны кровазварот і туды правікае мачавая кіслата, адкладваецца, што і выклікае прыступ.

— Падагра часта спалучаецца з атлусценнем і гіпертаніяй...

— Існуе тры варыянты падагры. Метабалічны звязаны з парушэннем абмену рэчываў і высокай канцэнтрацыяй мачавой кіслаты ў крыві. Як правіла, бывае ў пацыентаў з лішняй вагой і спадарожнымі паталогіямі, у прыватнасці, сардэчна-сасудзістымі. Таксама сустракаецца нырковае варыянт падагры, калі мае месца зніжэнне экскрэцыі (выдзялення). — «Зв.» мачавой кіслаты.

Такі варыянт заўсёды вядзе да нырковай недастатковасці. Ураты мачавой кіслаты адкладваюцца, і развіваецца ўратная нефралатыя. Калі паловы ўсіх выпадкаў падагры — нырковы варыянт. І апошні тып — змешаны, калі назіраецца павышэнне сінтэзу мачавой кіслаты ў спалучэнні са зніжэннем экскрэцыі, папросту кажучы, шмат выпрацоўваецца і мала выводзіцца.

— Які з варыянтаў больш небяспечны?

— Метабалічны варыянт мае больш спрыяльны прагноз. Дыета, мадыфікацыя спосабу жыцця, прыём прэпаратаў ад артралітычнай гіпертэнзіі, кантроль узроўню мачавой кіслаты дазваляюць стрымліваць хваробу. Калі пацыент настроены і матываваны змагацца, хвароба не будзе сябе праўляць болеймі прыступамі. Нырковы варыянт — дрэнна кіраваны, здараецца, што пацыенты выходзяць на гемадыяліз (пазаныркавае ачышчэнне крыві з-за вострай і хранічнай нырковай недастатковасці).

— Ці праўда, што падагра можа вызначыць па вушах пацыента?

— Не заўсёды. Ёсць тофусная форма падагры, калі ўраты адкладваюцца пад скурай і над суставамі. Тады яны ёсць і на вушных ракавінах, над суставамі на кісцях рук, могуць пальпіравацца над локцевымі суставамі. А бывае і бестофусная форма — ураты могуць адкладвацца ва ўнутраных органах, напрыклад, у нырках.

— Ці можна цалкам пазбавіцца ад гэтага захворвання?

— Калі гэта метабалічны варыянт, то на пачатковай стадыі можна. Гэта як бывае і пры цукровым дыябеце, калі ставяць так званы пераддыябет. Пацыенту прапануюць дыету і актыўны спосаб жыцця, і калі ён выконвае рэкамендацыі, то захворванне можа і не наступіць. Калі пацыент з павышаным узроўнем мачавой кіслаты і адсутнасцю спадарожнай сардэчна-сасудзістай паталогіі прытрымліваецца дыеты, вядзе актыўны спосаб жыцця, то далейшага развіцця захворвання можна пазбегнуць. У нас ёсць пацыенты, якія захоўваюць дыету і прытрымліваюцца рэкамендацый рэўматолага, і цягам жыцця прыступаў у іх больш не здараецца. Мы нават такіх людзей знімаем з дыспансернага назірання па прычыне стойкай працяглай рэмісіі.

— Ад першага прыступу болю да наступнага можа прайсці нават некалькі гадоў?

— Тут усё вельмі індывідуальна — і пяць, і дзесяць гадоў можа прайсці. Але да ўрача лепш звяртацца адразу пасля першага прыступу і пастарацца ўзяць хваробу пад кантроль.

— Як тады мірна суіснаваць з падаграй? Якой павінна быць дыета?

— У лячэнні сапраўды асобнае месца займае дыета, бо харчаванне дастаткова эфектыўна зніжае ўзровень мачавой кіслаты. Ёсць шэраг прадуктаў, якія маюць

пырунавую аснову. Іх варта выключыць ці абмежаваць. Гэта мяса і субпрадукты — печань, ныркі, язык, таксама каўбасы і вяндліна, ікра, чырвонае віно, піва і моцныя алкагольныя напоі, шчаўе, салёныя сыры, бабовыя, шакалад, інжыр, грыбы, салёная і марынаваная гародніна, какава, моцны чай, наварыстыя мясныя і рыбныя булёны. Адварныя мяса і рыбу можна ўжываць раз на тыдзень у перыяд, калі няма прыступаў болю.

— Ці ўплывае фізічная актыўнасць на цяжэнне хваробы?

— Не. А вось пераахладжэнне, стрэсавыя фактары, хірургічныя ўмяшанні могуць справакаваць прыступы.

— Што адбываецца з падаграй, калі не прытрымлівацца дыеты і не лячыцца?

— Прыступы будуць частымі. Гэта доўгая вялаакучная падагра з рэцывідамі. Пастаянна будзе балель сустай.

— Якімі прэпаратамі лечыцца гэта хвароба?

— Ужо на першай, бессімптомнай стадыі, калі ў пацыентаў вызначаецца высокі ўзровень мачавой кіслаты, прызначаюцца прэпараты для яе зніжэння. Гэта алапурынол, яго доза падбіраецца індывідуальна ў залежнасці ад узроўню мачавой кіслаты. У норме для пацыентаў, якія не маюць сардэчна-сасудзістых захворванняў, гэта 360 мкмоль/л, а для пацыентаў са спадарожнай паталогіяй — не больш за 300 мкмоль/л. Калі мы дасягаем з дапамогай прэпаратаў мэтавых лічбаў мачавой кіслаты і пацыент прытрымліваецца дыеты, нейкі час прэпарат можна не прымаць. Нярэдка ўдаецца з дапамогай дыеты кантраляваць яе ўзровень, тады прэпарат прымаць пастаянна не абавязкова. Калі таго выніку дасягнуць не ўдаецца, то падбіраецца дазроўка на пастаянны прыём.

— Што рабіць, калі ноччу здарыўся прыступ падагры? Як зняць рэзкі боль?

— Для купіравання болю можна прыняць несцеражыныя супрацьзапаленчыя прэпараты — аркоксія, німесулід, мелаксікам, якія знімаюць боль і запаленне. Лакальна прымяняюцца кампрэсы з дымексідам для зняцця ацёчнасці і запалення ў суставе.

Дзіўна, што сёння гэтая культура здаецца нам такой звыклай. Але гэта толькі таму, што мы, аказваецца, проста занадта мала пра яе ведаем.

Беларусы ў сярэднім ужываюць два кілаграмы кукурузы ў год на кожнага, а мексіканцы — каля 300 кг. У Мексіцы яна сапраўдная царыца палёў. На радзіме кукурузы яе называюць простым словам маіс. Так кажучы усюды ў свеце, акрамя ўсходняй Еўропы і Расіі, куды расліна дабралася ў самую апошнюю чаргу — усю паўтара стагоддзя таму праз Крым з Турцыі, дзе падобным на «кукуруза» словам называлі высокія расліны.

Кукуруза — сапраўды адзін з галоўных волатаў у сельскай гаспадарцы. Некаторыя гатункі дасягаюць у вышыню сямі метраў. А агульную і дакладную колькасць гатункаў такой расліны нават падлічыць складана. З яе ў многіх мексіканскіх кафе робяць і першае, і другое, і кампот з джэсэтам.

ЦАРЫЦА ПАЛЁЎ

Чым карысная кукуруза?

У кукурузе шмат крухмалу, які дае целу зарад энергіі. Яшчэ яна багатая мінераламі, карыснымі для нерваў, пазногцяў, валасоў, скуры, зубоў. І таму ўсмешкі жыхароў нават глухіх мясцовых сёл ззяюць здароўем. Менавіта дзеля карысці самую папулярную кукурузную страву — кашу з варанага зерня — усюды падаюць загорнутай у кукурузнае лісце. Вялікае лісце кукурузы ў Мексіцы цэняць і нарыхтоўваюць гэтак жа, як і пачаткі.

Урачы настойваюць, што мы моцна недадаем клятчаткі. А яе асноўныя пастаўшчыкі — гэта бабовыя і якраз кукуруза. Неяк складана ўявіць, якія кукурузныя стравы можна запазчыць з меню тых жа мексіканцаў. Усё ж густы ў нас розныя. Але гатаваць час ад часу на кукурузным алеі лёгка. Сыры і нерафінаваны, ён рэкамендуецца для прафілактыкі і лячэння цукровага дыябету і атэрасклерозу. А цана яго вельмі дэмакратычная. І, хутэй за ўсё, будзе зніжацца, бо за 50 апошніх гадоў кукурузы сталі вырошчваць у свеце ў пяць разоў больш.

Цікавыя выпаты

ДА ўРАЧА БЕЗ ТАЛОНАЎ І ЗАПІСУ

Чаму ў Гродне стала папулярнай практыка медыцынскіх гараджоў

Усё пачалося год таму. Гродзенскія медыкі выйшлі са сваіх кабінетаў і правялі прыём на гарадской плошчы. Такая форма аказалася дзейснай і хутка набыла папулярнасць у гараджан. Паступова медыкі сталі выезджаць ва ўсе мікрараёны абласнога цэнтра.

Мікрараён Альшанка — бадай, самы аддалены ад горада. Дабірацца з цэнтра трэба не менш за гадзіну. Але нават не гэта самае праблемнае. На ўвесь мікрараён толькі адна амбулаторыя для дарослых. Праўда, вядзецца будаўніцтва паліклінікі, увод якой плануецца ў 2023 годзе. А цяпер жыхары Альшанкі ездзяць да спецыялістаў у Гродзенскую цэнтральную паліклініку. Таму арганізацыю медыцынскага гараджа ў мікрараёне жыхары сустрэлі вельмі пазітыўна.

— Тут чалавек без усялякага запісу, без талона, можа атрымаць кансультацыю вузкага спецыяліста — афтальмолага, эндакрынолага, лор-ўрача, неўролага, кардыёлага, тэрапеўта, псіхатэрапеўта, валеолага. Таксама задзейнічаны пульмаскан, дзе можна зрабіць флюараграфію. Ёсць магчымасць вызначыць узровень глюкозы ў арганізме, можна памераць ціск і вылічыць індэкс масы цела. Урач можа выпісаць рэцэпт ці запрасіць да сябе на прыём у паліклініку. Як бачым, людзей прыйшло ня мала, — **урач-валеолаг Марына ЕРМАЛОВІЧ** расказвае аб магчымасцях медыцынскага гараджа.

Яна ўдакладняе, што зараз вядучы прыём спецыялісты цэнтральнай паліклінікі Гродна.

Маладая маці ў дэкрэтным адпачынку пацікавілася, ці прымае ўрач агульнай практыкі. Яна хутка выходзіць на работу і спяшаецца наведаць патрэбных спецыялістаў. У медыцынскім гарадку таксама плануе атрымаць кансультацыю эндакрынолага. Разам з гэтым выказала пажаданне арганізаваць такі гарадок з удзелам «дзіцячых» спецыялістаў. Арганізатары паведамлілі, што такія сумесныя прыёмы ў медыцынскіх гарадках праводзяцца. У Альшанцы, у прыватнасці, функцыянуюць дзве дзіцячыя амбулаторыі, ёсць клініка-

дыягнастычная лабараторыя і фізіятэрапеўтычны кабінет.

А вось рэнтген-дыягностыка ў медыцынскіх установах маладога мікрараёна пакуль не праводзіцца. Таму прыезд пульмаскана адразу сабраў чаргу з ахвотных. Наталля робіць флюараграфію кожны год, для гэтага ездзіць у гарадскую паліклініку. Звычайна патрабуюцца не адна гадзіна, калі ўлічваць дарогу. Цяпер ехаць нікуды не трэба, тут і без талона, і бясплатна. Гэта вельмі зручна для маладых матуль, якія не могуць на доўга адлучыцца з дому.

Увогуле чарга да пульмаскана ўвесь час не памяншалася. Як растлумачыла Марына Ермаловіч, у сувязі з каранавірусам у многіх паліклініках склалася напружаная сітуацыя з выкананнем флюараграфіі, збіраліся вярцікі чэргі. Таму не ўсе змаглі прайсці гэту працедуру своечасова. Дарэчы, зараз пульмасканы выезджаюць у розныя мікрараёны горада па графіку, што дае магчымасць зменшыць чэргі ў паліклініках. Жыхары Альшанкі ацэньваюць такі падыход вельмі станоўча. Яны выказалі пажаданне, каб выезды праводзіліся часцей, бо не ўсе ахвотныя паспяваюць за адведзены час прайсці абследаванне.

Многія скарысталіся магчымасцю даведацца аб узроўні глюкозы ў крыві і правярць свой ціск на аўтаматычным танометры. Аказваець-

Таццяна СЕРАДА, гэта звязана з высокай зрокавай нагруккай. У асноўным прысутнічае кампютарны сіндром. Акрамя гэтага, павялічваецца і колькасць хранічных захворванняў. Таму трэба своечасова рабіць карэкцыю, падбіраць адпаведныя акуляры. Таццяна Серада зазначыла, што пацыентаў з афтальмалагічнымі праблемамі з кожным годам становіцца ўсё больш. Калі раней блізарукасць адзначалася ў асноўным у падлеткавым узросце, цяпер гэта праблема дзяцей, пачынаючы з 4—5 гадоў. Аказваецца, дзеці нараджаюцца дальназоркімі і перарастаюць гэту асаблівасць толькі ў сем гадоў. Таму да гэтага часу ім не ракамендуецца блізка глядзець тэлевізар і наогул лепш адмовіцца

чалавек падавіўся. Прадстаўнік таварыства Чырвонага Крыжа наглядна прадэманстравала, як рабіць рэзкія ўдары па спіне. Дзяцей у гэтым выпадку не трэба браць за ногі і трэці ўніз галавой, а нахіліць уніз і націснуць на грудную клетку. Увогуле таварыствам распрацаваны шэраг праграм па аказанні першай дапамогі ў самых розных выпадках. Ёсць спецыяльная мабільная праграма МНС «Дапамога побач», дзе якраз усё гэта адлюстравана. Галоўнае — не разгубіцца, вывучыць вызначаныя алгарытмы і патроніравацца на манекеннах.

Мясцовая жыхарка Надзея Васілеўна расказала, што на здароўе ніколі не скардзілася, але апошнім часам стала заўважаць, што з'явілася задыханне. Ультрадыягностыка паказала, што ёсць праблемы з сэрцам. Таму зараз прыйшла на кансультацыю да кардыёлага. Жанчына спадзяецца, што такія спецыялісты з'явяцца, калі тут адкрыецца новая паліклініка. Дарэчы, ад пляцоўкі медыцынскага гараджа відаць, што цяпер узводзіцца другі паверх будучага аб'екта.

Як паведаміла Марына Ермаловіч, узаўвяду работу выязных спецыялістаў планавалася раней, але гэтую практыку было вырашана адкласці з-за пандэміі каранавіруса. Між тым сітуацыя з неінфекцыйнымі захворваннямі таксама патрабуе ўвагі, бо менавіта яны — асноўныя прычыны смяротнасці. Таму вырашана наблізіць медыцынскія паслугі да насельніцтва, каб людзі больш абследаваліся, разумелі неабходнасць дыспансерызацыі.

Медыкі, у сваю чаргу, тлумачаць важнасць здаровага спосабу жыцця. **Валеолаг Ірына ВЕРАШЧАГІНА** нагадвае пра пешую хаду, якую не замяніць нават паездка на ровары. Але і хада павінна быць са зместам. Ісці трэба ў актыўным тэмпе, тады яна будзе эфектыўнай — сэрца пачне працаваць адпаведным у рытме, нармалізуецца ціск. Штодзень рэкамендуецца рабіць 10 тысяч крокаў, гэта 6—6,5 кіламетра. Усяго толькі некалькі прыпынкаў гарадскога транспарту трэба прайсці пешшу.

Маргарыта УШКЕВІЧ,
фота аўтара.

ад карыстання гаджэтамі. Таццяна Серада прыводзіць прыклад пачатковай школы ў Японіі, дзе ў дзяцей няма ніводнага камп'ютара. А развіваюцца яны звыклымі метадамі: малююць, лепяць і гэтак далей.

У рамках медыцынскага гараджа таксама прайшоў майстар-клас па арганізацыі першай дапамогі. Адна з наведвальніц пацікавілася, як дапамагчы пры пападанні ў дыхальны шлях іншародных прадметаў. Дакладней, што рабіць, калі

ад карыстання гаджэтамі. Таццяна Серада прыводзіць прыклад пачатковай школы ў Японіі, дзе ў дзяцей няма ніводнага камп'ютара. А развіваюцца яны звыклымі метадамі: малююць, лепяць і гэтак далей.

У рамках медыцынскага гараджа таксама прайшоў майстар-клас па арганізацыі першай дапамогі. Адна з наведвальніц пацікавілася, як дапамагчы пры пападанні ў дыхальны шлях іншародных прадметаў. Дакладней, што рабіць, калі

Напярэдадні

«ДАРОГА ДА СВЯТЫНЯЎ» ЯДНАЕ ўСІХ

Фота Яўгена ПІСЕЦКАГА

XXVII міжнародная навукова-асветніцкая экспедыцыя «Дарога да Святыняў» у чарговы раз адправілася па маршруце праз гарады і вёскі Беларусі. Больш за тысячу кіламетраў праедуць і прайдуць сёлета яе ўдзельнікі — вядомыя дзеячы навукі, культуры, мастацтва, святары правааслаўнай царквы. Яны пранясусць з сабой Дабрадатыны агонь ад Гроба Гасподняга і чудатворца Загор'е-Сталавіцкі абраз Маці Божай. На шляху экспедыцыі запланаваныя сустрэчы з жыхарамі населеных пунктаў, навукова-асветніцкія канферэнцыі, сумесныя малебны ў храмах, урокі беларускага пісьменства ў навучальных установах, наведванне мясцовых бібліятэк і музеяў. Такое штогадовае паломніцтва

па традыцыі з'яўляецца адным з галоўных мерапрыемстваў святкавання Дня беларускага пісьменства. Завершыцца экспедыцыя 6 верасня сумесным урачыстым Хросным ходам у сёлетняй сталіцы свята — Бялынічах.

Найстарэйшая беларуская газета «Звязда» ўсе мінулыя гады змяшчала падрабязныя справаздачы пра кожную экспедыцыю «Дарогі да Святыняў». Разам з сёлетнімі ўдзельнікамі гэтага ўнікальнага паломніцтва адправіўся ў дарогу наш фотакарэспандэнт Юўген Пясецкі. Дваццаць семы год асвятляе ён дзейнасць экспедыцыі. Глядзіце яго штодзённыя алайн-рэпартажы на сайце «Звязды» — пра самае цікавае, што сустрэлася на маршруце.

«У ДУШЫ Я — КРАЯЗНАВЕЦ»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

— «Імёны ў кантэксце эпох», якая выйшла ў выдавецтве «Мастацкая літаратура», гэта ўжо другое перавыданне майёй кнігі пра славетныя землякоў, зараз яна дапоўнена новымі звесткамі і здымкамі. Дагэтуль мы ведалі толькі трох Герояў Сацыялістычнай Працы — Віктара Якубава, Веру Буякову і Васіля Старавойтава. Я знайшоў інфармацыю яшчэ пра трох — Віктара Уса, Ганну Цэдрык і Станіслава Янчэўскага. Тая ж Ганна Цэдрык працавала свінаркай, у 1964 годзе атрымала званне Героя Сацыялістычнай Працы за рэкордную колькасць парасят. Да яе нават Машэраў прыязджаў. У гонар працавітай жанчыны ў аграгарадку Натальеўск Чэрвеньскага раёна ёсць вуліца, якая носіць яе імя. Яна пахаваная ў Чэрвеньскім раёне, я нават наведаў яе магілу. Станіслаў Янчэўскі нарадзіўся ў Бялынічах, потым з бацькамі пераехаў у Магілёў. У маладосці будаваў чыгунку ў Казахстане. Адночы прыехаў у Магілёў на адпачынак, даведаўся, што ў Салігорску будуць калійны камбінат, і накіраваўся туды. За сваю плённую працу быў узнагароджаны высокай дзяржаўнай узнагародай. Знойдзена інфармацыя пра Віктара Уса. Яго сын, дарэчы, сёння губернатар Краснаарскага краю. Я яму перадаў сваю кнігу.

Нічога не ведалі мы і пра поўнага кавалера ордэна Славы — Аляксандра Кагуценку, які жыў у горадзе Каралёве Маскоўскай вобласці. Яму быў ужо 91 год, калі мы з ім пазнаёміліся. На жаль, сёлета ў лютым ён памёр, так і не паспеўшы здзейсніць сваю мару — яшчэ раз наведаць Бялынічы. У кнізе шмат новых імёнаў вучоных, дактараў навук, людзей, якія дасягнулі вышынь у розных сферах дзейнасці. Казімір Чарноўскі — вынаходнік падводнай лодкі. А Герасім Якушка быў даваенным архітэктарам Мінска. Яго бацька, каб сын паступіў у піёрскі інстытут, прадаў каня. Памёр Якушка ў 1942-м ад тыфу, так і не ажыццявіўшы сваю мару перапрабыць прываказную плошчу.

— **Наколькі цяжка знаходзіць новыя імёны? Наогул, што становіцца стымулам для гэтых пошукаў?**

— У душы я краязнавец, мне цікава гэтым займацца. Пачуў дзесяці прозвішча, пачаў цікавіцца, у выніку атрымаў унікальную інфармацыю. Пра тую ж Ганну Цэдрык ніхто не ведаў, што яна родам з Бялыніцкага раёна. Шмат ураджэнцаў Бялыніччыны былі

генераламі. Напрыклад, генерал Мікалай Шаранкоў служыў намеснікам начальніка Маскоўскай міліцыі. Генерал-маёр Іван Цімаховіч быў лётчыкам, пасля вайны выкладаў у Генштабе. А Іларыёна Фамічэнка я называю генералам ад журналістыкі. У 1938 годзе ён быў рэдактарам лeningradскай акруговай газеты, урыўкі паэмы Аляксандра Твардоўскага «Васіль Цёркін» выйшлі ўпершыню менавіта там. У 1942 годзе Фамічэнка быў прызначаны начальнікам палітупраўлення Лeningradскага фронту, а ў 1945-м у Маскве ўзначаліў газету «Красная звезда». Наогул у Бялыніцкім раёне нарадзіліся два будучыя рэдактары «Красной звезды» — Міхаіл Ланда і Іларыён Фамічэнка. Зямляк Іларыёна Якаўлевіча — Сава Фамічэнка — таксама генерал, камандзір 266-й стралковай Арцёмаўска-Берлінскай Чырванасцяжнай ордэна Суворова II ступені стралковай дывізіі. Яшчэ адзін генерал-маёр, лаўрэат Лeningradскай прэміі, прафесар, доктар тэхнічных навук Артур Усянкоў быў акадэмікам Расійскай акадэміі касманавітыкі імя К. Цыялкоўскага, удзельнічаў у распрацоўцы і прыняцці на ўзбраенне стратэгічных ракетных комплексаў. Усіх генералаў пералічваць не буду, пра іх можна пачытаць у кнізе. Яшчэ дзве кнігі, якія я збіраюся прэзентаваць на Дні пісьменства, таксама краязнаўчыя. Кніга «...І Маці Божай памалюся» пра рэлігійны рух на тэрыторыі раёна ад язычніцтва да сённяшняга дня, гісторыю знаходжання

цудатворнага абраза Бялыніцкай Маці Божай. А «Васільковае поле Айчыны» — зборнік літаратурных твораў бялыніцкіх аўтараў.

— **Як доўга працавалі над усімі гэтымі кнігамі?**

— Месяц, — бянтэжыць суразмоўнік. — Калі сур'ёзна, у галаве ўсё гэта даўно ўжо было, заставалася выкладзіць на паперы. У пачатку адпачынку я дамовіўся з жонкай, што з 10 да 16 гадзін раблю ўсё па доме, а пасля мяне не чапаеш. І сядзеў калі да трох, калі да чатырох ночы. Адключыў інтэрнэт, каб не адцягваў увагу, і працаваў. «Васільковае поле Айчыны» можна выкарыстоўваць на ўроках мовы і літаратуры. Тут 37 аўтараў. Знайшоў каля 10 апалядненых Вітольда Бялыніцкага-Бірулі — ён, аказваецца, пісаў не толькі карціны. Адно з іх увайшло ў гэтую кнігу. Аскар Кургану, суаўтар вядомай п'яцісерыйнай кінасапеі «Вызваленне», за сцэнарый да якой атрымаў званне лаўрэата Лeningradскай прэміі, наогул вельмі цікавы чалавек. У 1980-я гады, калі я шукаў пра яго інфармацыю, ён працаваў журналістам у газеце «Известия». Напісаў туды, а ён ужо звольніўся. Я тады не ведаў, што ён з Бялыніч, бо ў крыніцах указвалася скажонная назва. А калі прыехаў у Бялынічы працаваць, даведаўся, што гэта ён і яго сапраўднае прозвішча Эстэркін. Ён сябраваў з Канстанцінам Сіманавым. У першыя дні вайны ішоў пешшу з Мінска ў Магілёў, дзе выпадкова сустрэўся з будучым аўтарам «Жывыя і мёртвыя». У кнізе ёсць яго апаляднанні.

— **Сімвалам духоўнасці і асветніцтва ў Бялынічах з'яўляецца ікона Бялыніцкай Божай Маці. Магчыма, таму Бялыніччына багатая на знакамітых людзей, бо з самага пачатку была пацалаваная Богам. У сваёй кнізе пра рэлігійны рух вы адзначаеце і найбольш яркія духоўныя асобы, якія звязаны з гэтай зямлёй.**

— Так, знакаміты Мелхіседэк, Міхаіл Паеўскі, цэлы год служыў у нас ігуменам. А архімандрыт Іосіф, Міхаіл Чарноў, пэўны час узначаліваў Казахстанскую і Алма-Ацінскую епархію. У савецкі час неаднаразова пазбаўляўся волі за «антысавецкую агітацыю». Быў таленавітым прапаведнікам. Пасля смерці Аляксея І разглядаўся як адзін з кандыдатаў на пост патрыярха, але ён адмовіўся. Іосіф, Мелхіседэк, Арсеній Смалянец — самыя вядомыя ў гісторыі Беларусі прапаведнікі праваслаўнай царквы.

Бялынічы наогул выбраны для Дня пісьменства невыпадкова. Тут у XVII стагоддзі пры манастыры была друкарня, дзе пабачылі свет кнігі «Памінальнае слова на смерць Тацыяны Салегі» і «Ісус Хрыстос сведка праўдзвы чалавечай кічэмнасці».

— **Бялыніцкая зямля знакамітая не толькі мастакамі і духоўнымі дзеячамі, але і сваімі пісьменнікамі і паэтамі.**

— У нас 21 член Саюза пісьменнікаў, з іх 16 чалавек — ураджэнцы Бялыніцкага раёна. Сярод тых, чыя імёны і прадстаўляць не трэба, іх і так усе ведаюць — Ігар Шклярэўскі, Аскар Кургану, Уладзімір Кароль, Наталія Батракова. Бацька Ігара Шклярэўскага Іван быў рэдактарам бялыніцкай газеты. У 1937 годзе ўпаўнаважаны ЦК КПБ(б) Зямцоў шукаў у Бялынічах ворагаў народа і знайшоў 19 чалавек, сярод якіх быў і Іван Шклярэўскі. Але праз дзевяць месяцаў усіх адлучылі. Іван пераваў пасля гэтага з журналістыкай і стаў працаваць настаўнікам. У Ігара Шклярэўскага ёсць пра гэта верш-згадка.

— **Як атрымалася, што вы, ураджэнец Краснапольшчыны, так захапілі гісторыю Бялыніцкага раёна?**

— Я нарадзіўся ў вёсцы Болін, я больш няма на карце, знікла пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Часам я жартам называю сябе чалавекам без радзімы. Без спецыяльнага дазволу ў тое мястэчка, дзе прайшло маё дзяцінства, зараз і праехаць нельга. Толькі на Радаўніцу на могілкі прапускаюць, а так закрытая зона.

А што датычыцца любові да краязнаўства, то ў мяне настаўнікі былі добрыя ў журналістыцы. Гэта Сямён Сямёнаў, ураджэнец Чарыкаўшчыны, які працаваў на майёй малой радзіме ў краснапольскай раёнцы, і Анатоль Ярохін — былы супрацоўнік выдавецтва «Польмя». Сямёнаў падбухторваў: а ты ведаеш, адкуль пайшла твая вёска Болін? І мне стала сорамна, што я не ведаю. Паехаў у архівы і знайшоў. Аказалася, што раней тут быў маентак пана Ракузы-Сушчэўскага. Сама вёска паўстала ў 1918 годзе, значную частку яе жыхароў склалі выхадцы з суседняй Старой Буды, якую яшчэ называлі Разаронай. Знайшліся фотаздымкі панскага палаца і возера. Ракуза-Сушчэўскі, дарэчы, быў гаспадарам. Бялыніччына — мая другая радзіма, я тут жыў і павінен ведаць гісторыю гэтай зямлі. А ёй ёсць чым ганарыцца. У рамках Дня пісьменства прайдуч краязнаўчыя чытанні, у якіх прыме ўдзел каля 20 краязнаўцаў.

Нэлзі ГУЛЯ, фота аўтара.

Анонс

Слова стваральнае і слова разбуральнае

Міжнародныя сувязі беларускай літаратуры носяць дастаткова трывалы характар. У апошнія гады іх умацаванню і развіццю спрыяе і міжнародны гуманітарны інтэрнэт-партал «Сугучча: Літаратура і публіцыстыка краін Садружнасці». Спрыяюць і многія кніжныя праекты, якія падтрымлівае Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь. У Мінску пачылі свет кнігі на беларускай і рускай мовах цэлага шэрагу пісьменнікаў іншых дзяржаў — Валяціна Распуціна, Данііла Граніна, Яўгена Еўтушэнка, Алеся Кажудуба, Валерыя Казакова, Барыса Косціна, Махтумкулі, Агагельды Аланазарова, Ато Хамдама, Рэна Харыса, Адама Ахматукаева, Валерыя Тургая, многіх іншых пісьменнікаў блізкага і далёкага замежжа.

Даўно стала традыцыяй правядзенне міжнароднага літаратурнага круглага стала «Мастацкая літаратура як шлях адзін да аднаго».

Вось і ў праграме Дня беларускага пісьменства, які сёлета праходзіць на Магілёўшчыне, у Бялынічах, — круглы стол беларускіх і замежных пісьменнікаў «Мастацкая літаратура як шлях адзін да аднаго. Слова стваральнае і слова разбуральнае».

Характар размовы прадстаўнікоў творчай інтэлігенцыі сёння ў многім залежыць ад сітуацыі, у якую ўвесь свет уцягнуў COVID-19. Традыцыя правядзення ў Беларусі сістэмнага дыялогу па пытаннях узаема сувязі мастацкай літаратуры, мастацкага слова, нацыянальных культур і ўвогуле сусветнай культуры з грамадскімі, сацыяльна-палітычнымі працэсамі адносіцца да 2007 года.

Менавіта тады, у пярэдадзень Дня беларускага пісьменства, у Мінск прыехалі пісьменнікі з Сербіі, Балгарыі, Чарнагорыі, Расіі, іншых блізкіх і далёкіх краін. З таго, 2007 года заснавальнікамі традыцыянага міжнароднага круглага стала «Мастацкая літаратура як шлях адзін да аднаго» і працягваюць заставацца Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь і Саюз пісьменнікаў Беларусі.

Дыскусія, спрэчкі, што нараджаліся на «беларускай літаратурна-мастацкай пляцоўцы», налілі і працягваюць насіць сяброўскі, добры дыпламатычны характар. Такія размовы дапамагаюць пашырыць уяўленні пра іншыя краіны ў Беларусі. І разам з тым — спрыяюць гуманітарнаму, культурнаму праасоўванню Беларусі, беларускай культуры ў сусветную прастору.

Развал Савецкага Саюза ў 1991 годзе, развіццё неза-

лежнасці, суверэнітэту асобных постсавецкіх дзяржаў разбуралі агульнасавецкі фармат «дружбы народаў — дружбы літаратур». Здарылася тое, што здарылася. Як выбраць з мінулых дзесяцігоддзяў добрыя старыя традыцыі? Як у новым часе навучыцца быць добрымі суседзямі і ісці наперад у міры і згодзе?

Вось і зараз, 5 верасня, у Бялынічах пра гэта пойдзе размова. Пра гэта будуць гаварыць беларускія літаратары, будуць прэзентаваць новыя мастацкія гуманітарныя ініцыятывы. Падключача да размовы ў віртуальным фармаце, праз інтэрнэт-прасторы, і паэты, празаікі, публіцысты, літаратуразнаўцы з Расійскай Федэрацыі, Кітая, Казахстана, Таджыкістана, Узбекістана, Балгарыі, Сербіі, Чарнагорыі, з іншых краін свету.

Кастусь ЛАДУЦКА.

Добрыя навіны

У НОВЫ ГОД З НОВЫМ КАЛЕНДАРМ

Яны — насценныя, перакідныя — здаўна ўпрыгожвалі хаты беларусаў, прасвятлялі, узбагачалі ведамі і карыснымі парадамі, уздымалі настроі добрымі вершамі кі жартамі. А калі ўсё гэта яшчэ і на першай дзяржаўнай мове...

Днямі ў продаж паступіў новы календар «Родны край». На яго невялікіх старонках можна прачытаць пра нашых славетных папярэднікаў — юбіляраў 2021 года, пра энтузіястаў, нашых вынаходніцтваў і адкрыцці, традыцыйныя святы і абрады. Знайсці адказы на заўжды актуальнае: як захаваць здароўе і бадзёрасць, як вырасіць багаты ўраджай, пабудаваць адносіны ў сям'і, знайсці свае карані, умацаваць сілу волі, не памыліцца ў выбары насення, прыгатаваць новыя стравы, што лепш есць на сніданак і што, напрыклад, рабіць са злосцю, калі хочацца яе спагнаць...

Дзякуючы гэтаму выданню чытач не прапусціць таксама святы (дзяржаўныя, прафесійныя, сусветныя...), свае і чужыя імяны, знойдзе шмат карыснай інфармацыі з гісторыі нашых гарardoў і мястэчак...

Да ўсяго застаецца дадаць, што падрыхтавана гэтае выданне выдавецтвам «Беларусь». Тыраж яго 4500 паасобнікаў.

Алена ЕМЯЛЬЯНЧЫК.

РОЛЕР-СПОРТ БЕЗ УЗРОСТУ І АБМЕЖАВАННЯЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Ролер-спорт пачаў развівацца, дзякуючы сваіму «старэйшаму брату» канькабежному спорту. У межах трэніровачнага працэсу на роляках пастаянна каталіся канькабежцы, на іх нават выступалі на спаборніцтвах. Хроснымі бацькамі беларускіх ролікаў можна лічыць канькабежцаў Аляксея Хатылёва і Сяргея Мініна. «У пачатку 2000-х у беларускіх магазінах з'явіліся кітайскія ролікі, якія ў народзе празвалі паграмушкамі. Уся вуліца чула, што на іх нехта катаецца. Тады ролікі лічыліся дзіцячай забавкай і зусім не ўспрымаліся як інвентар для прафесійнага спорту. У 2007 годзе Сяргей Мінін, зараз галоўны трэнер нацыянальнай зборнай па канькабежным спорце, працуючы дзіцячым трэнерам, вучыў дзіцяці катацца на роляках. Ён жа сабраў і першую дарослую групу. І дзякуючы яму ўжо ў 2010-м можна было сустрэць трыццацігадовых і больш сталых людзей на роляках. На першы неафіцыйны чэмпіят СНД прыехала больш за 100 ролераў з Эстоніі, Літвы, Латвіі, Расіі, Украіны і Беларусі. Спыніцца мы ўжо не змаглі. Сяргей узяў на сябе падрыхтоўку спартсменаў, я — менеджмент. Так за дзесяць гадоў мы «вырасцілі» беларускія ролікі», — расказвае Аляксей ХАТЫЛЁў, старшыня федэрацыі спорту на роляках і скейтбордах.

У сусветным ролер-спорце вылучаецца 12 напрамкаў, афіцыйна прызнаных Міжнароднай федэрацыяй. У Беларусі актыўна развіваецца дзве дысцыпліны — традыцыйны хуткасны бег на роляках і фрыстайл-слалам, які прадугледжвае выкананне розных фігур вакол конусаў. Урадженка Гродна Васіліса Маслава на чэмпіянаце свету 2018 года перамагла ў фрыстайл-слаламе. А ў 2019-м у гэтай жа дысцыпліне яна заваявала бронзавы медаль Сусветных ролер-гульніў у Барселоне. Цікавая дысцыпліна рол-бол, калі спартсмены на роляках закідаюць баскетбольны мяч у футбольныя вароты. У 2011 годзе беларуская каманда пад кіраўніцтвам Сяргея Мініна стала бронзавым прызёрам чэмпіянату свету ў Індыі.

Першая і вядучая школа ролер-спорту ў Беларусі была заснавана Сяргеем Мініным. Услед за ёй сталі з'яўляцца іншыя. «Сёння ў краіне іх каля 10. Васіліса Маслава заснавала ў Гродне сваю школу па фрыстайл-слаламу, адкрыла гарадскую федэрацыю і разам са сваімі аднадумцамі развівае

ролер-спорт у рэгіёне. Працуюць школы ў Баранавічах, у Гомелі, яны актыўна дапамагаюць з арганізацыяй спаборніцтваў, на якіх пастаянна выступаюць іх спартсмены. Шмат школ у Мінску, што лагічна. Яны з'яўляюцца там, дзе ёсць умовы. Сталіца ў гэтым выйграе перад іншымі гарадамі. Пакуль усе школы — прыватная ініцыятыва. У краіне яшчэ няма ніводнай дзяржаўнай школы, якая развівае непасрэдна ролер-спорт. Ёсць дзіцяча-юнацкія спартыўныя школы, дзе канькабежцы і шорт-трэксты катаюцца на роляках. Але гэта ўсё ж такі дадатак да іншых відаў спорту», — адзначае Аляксей Хатылёў.

Уплывае на развіццё спорту і яго прыналежнасць да алімпійскай сям'і, куды ролер-спорт пакуль не адносіцца. На дадзены момант яго галоўны поспех — прысутнасць у праграме Юнацкіх алімпійскіх гульніў 2018 года ў Буэнас-Айрэсе. Міжнародны алімпійскі камітэт уключыў толькі адну дысцыпліну ў праграму алімпійскіх гульніў у Токіа. Пашанцавала скейтбордынгу — праз яго распаўсюджанасць і непераборлівасць.

Канькабежны і ролер-спорт так цесна звязаны, што, здаецца, не могуць адзін без аднаго. Марына

спецыялісты дапамагалі канькабежцам развівацца ў мас-старце. У выніку — 6-е месца Марыны Зуевай і 7-е Віталія Міхайлава на Алімпійскіх гульніў у Пхёнчхане і шматлікія п'едэсталы ў гэтым відзе на этапах Кубка свету.

Аб цеснай сувязі двух відаў спорту сведчаць і прыклады ролікавых чэмпіёнаў, якія дабіліся поспехаў у канькабежным спорце. Першым стаў амерыканец Кей Сі Буцэт, удзельнік алімпіяды ў Нагана 1998 года. Яго суайчыннік Дэрэк Пара — уладальнік 40 тытулаў у ролер-спорце, выйграў алімпійскія гульні 2002 года з сусветным рэкордам. Пэралічваць можна бяскорца. Дзякуючы

Зуева, Ганна Ніфантава, Ягор Дамараці, Віталій Міхайлаў і іншыя члены нацыянальнай зборнай па канькабежным спорце — лідары беларускага ролер-спорту. «Дзёцям, з якімі пачынаў Сяргей Мінін, зараз 13-14 гадоў, і, вядома, ім складана канкурураваць з дарослымі канькабежцамі. Але на спаборніцтвах мы бачым, што гэтыя дзеці даганяюць юніёрскую канькабежную зборную, — тлумачыць Аляксей Хатылёў. — Ролікавы вопыт дапамагае канькабежцам удакладнавацца. Некалькі гадоў таму Беларускі саюз канькабежцаў праводзіў зборы па праграме развіцця Міжнароднага саюза. Замежныя

ролякам, канькабежны спорт развіваецца ў экзатычных для яго краінах — Калумбіі, Новай Зеландыі, Аўстраліі, Аргенціне.

Нягледзячы на брацкі адносіны з канькабежным, ролер-спорт усё ж самастойны від. Аляксей Хатылёў упэўнены, што для развіцця патрэбны тры складнікі: інфраструктура, інвентар і людзі. Не будзе хача б аднаго кампаненту — не будзе прагрэсу. Пакуль для беларускага ролер-спорту востра стаіць пытанне інфраструктуры. Шматлікія лыжаролерныя трасы падрыхтоўкі для пачатковай падрыхтоўкі, але не для правядзення спаборніцтваў. Але гэтая праблема

паступова вырашаецца. У Салігорску сіламі «Беларуськалія» ўзводзіцца прафесійны ролер-трэк. Гэта будзе першая адпаведная спартыўная пабудова на тэрыторыі СНД. Наяўнасць такой арэны дазволіць праводзіць у Беларусі чэмпіянаты Еўропы і свету. З'явіцца магчымасць прыняць і Сусветныя ролер-гульні — галоўныя ролікавыя спаборніцтвы, дзе выступаюць прадстаўнікі ўсіх 11 відаў. Летас на гульні ў Барселону прыехала каля 5000 чалавек. Апагеям стаў адкрыты ролер-марафон, які сабраў прафесіяналаў і аматараў з усяго свету.

Свой ролер-марафон, няхай і не такі маштабны, ёсць і ў Беларусі. Забег праходзіць у верасні і кожны раз у новым фармаце. Метадам спроб і памылак арганізатары даведваюцца, што больш цікава беларускім ролерам. Адночы беглі разам з лёгкаатлетчным паўмарафонам. Але праз розную хуткасць бегуноў і ролераў гэта аказалася небяспечна і нязручна. Самым запамінальным стаў ролер-марафон 2018 года з удзелам Прэзідэнта Беларусі. У 2020 годзе забег пройдзе ў арыгінальным фармаце, расказаў Аляксей Хатылёў: «Мы любім эксперыментаваць з фарматамі і лакацыямі. У гэтым

годзе наш марафон пройдзе 6 верасня на трасе стадыёна «Зара» Рэспубліканскага спартыўна-тэхнічнага цэнтра ДТСААФ, у раёне алімпійскага комплексу «Стайкі». Гэта будзе не стандартны забег на 42 кіламетры, а камандная эстафета. Камандам з пяці чалавек трэба будзе за тры гадзіны праехаць максімальную колькасць кругоў па 1200 метраў. Мы паціцянем гэта мерапрыемства як сямейнае, забавуальнае, а не спартыўнае. Спадзяемся убачыць шмат камандаў з дзецьмі».

Прывабнасць і масаваасць ролер-спорту тлумачацца яго даступнасцю. Аматырскія дзіцячыя ролікі каштуюць ад 100 да 250 долараў. Абавязка мець шлем і ахоўную экіпіроўку на локці, калені і запяскі. Аляксей Хатылёў раіць бацькам, чые дзеці катаюцца на роляках, не эканоміць. Па-першае, ад гэтага залежыць беспяспекнасць іх на някасыных роляках. Па-другое, на някасыных роляках шмат чаго можа не атрымацца, і ў дзіцяці прападзе інтарэс.

Пакуль ролер-спорт больш масавы, чым прафесійны. Аляксей Хатылёў упэўнены, што гэта не перашкаджае развіццю: «Любы прафесійны спорт павінен асноўвацца на фундаменце масаваасці. Можна, канешне, прывезці легіянераў з іншых краін. Але гэта дарэчна і ў нас пакуль няма такой магчымасці. Мы прыцягваем людзей усіх узростаў. Дарослым людзям спорт і разуменне яго культуры дапамагае эфектыўна працаваць і вырашаць свае жыццёвыя задачы. Дзіця, чые бацькі захопленыя спортам, абавязкова возьме з іх прыклад. Чым больш у нас аматараў, тым вышэйшыя шансы выхаваць прафесіяналаў і будучых зорак сусветнага ўзроўню».

Фота: Беларуская федэрацыя спорту на роляках і скейтбордах.

ЧАС РАСЧАХЛІЦЬ РАКЕТКІ

Беларускія тэнісісты пачалі выступленне на US Open

У Нью-Ёрку стартаваў турнір серыі «Вялікага шлема» — адкрытага чэмпіянату ЗША па тэнісе, больш вядомага, як US OPEN. Нягледзячы на сусветную пандэмію і ўсеагульную адмену вялікіх спаборніцтваў, напрыклад, такіх, як Уімблдон, арганізатары не пабаяліся і вырашылі правесці легендарны турнір.

За сваю 140-гадовую гісторыю US Open ніколі не прыпыняўся, не пераносіўся. Але сёлета турнір мае свае асаблівасці. Не будзе кваліфікацыйнага раўнда і спаборніцтваў сярод юніёраў. На другі тыдзень тэніснага форуму пройдуць спаборніцтвы сярод спартсменаў на калесах. Яшчэ адно патрабаванне часу — адсутнасць глядачоў на трыбунах.

Першая і другая ракеткі планеты аўстралійка Эшлі Барці і румынка Сімона Халеп, чэмпіёнка 2019 года канадка Б'янка Андрэеску з-за пандэміі не прыедуць на US Open. Увогуле ў жаночай сетцы турніру адсутнічаюць 24 спартсменкі з топ-100 сусветнага рэйтынга. У мужчынскай сетцы на корт не выйдучы 12 тэнісістаў з топ-100, у тым ліку і пераможца мінулага года іспанец Рафаэль Надаль.

У асноўнай сетцы турніру — шэсць беларускіх спартсменаў: Ягор Герасімаў, Арына Сабаленка, Вікторыя Азаранка, Аляксандра Сасновіч, Вера Лапка і Волга Гаварцова. Свае першыя матчы беларусы правялі на сваю карысць.

Ягор Герасімаў, які займае 72-ю пазіцыю сусветнага рэйтынга, пачаў выступленне на турніры супраць серба Душана Лаўвіча, які

размясціўся на 24-й пазіцыі. Адзіны прадстаўнік Беларусі ў мужчынскай сетцы перамог апанента з вынікам 6:1, 4:6, 6:4, 6:4. Гэтая перамога дала яму пучоўку ў другі раўнд турніру, дзе ён сустрэнецца з аўстралійцам Джорданам Томпанам, 63-й ракеткай планеты.

Перамогам стартавала Аляксандра Сасновіч (105-я пазіцыя ў рэйтынгу WTA). Яе матч супраць амерыканскай тэнісісткі Франчэскі Ды Ларэнца (128 WTA) скончыўся з вынікам 2:6, 7:6 (3), 6:0 на карысць беларускі. Саперніцай Аляксандры ў матчы другога круга стане Маркета Вандрушава (19 WTA) з Чэхіі. Разам з Вікторыяй Кужмавай са Славакіі Аляксандра Сасновіч правядзе матч у парным разрадзе.

З перамогай пачала для сябе US Open Вера Лапка (351 WTA). У першым матчы яна сустрэлася з прадстаўніцай Швейцарыі Вік-

торыяй Галубіч (123 WTA). 1:6, 7:6(2), 6:2 — пераможны вынік Веры Лапка. Наступны матч беларуска правядзе супраць Юліі Пуцінцавай (35 WTA) з Казахстанна.

Пакуль не правялі свае першыя матчы Арына Сабаленка (11 WTA) і Вікторыя Азаранка (59 WTA). У першым круге Арына сустрэнецца з французжанкай Асіян Дада (118 WTA), а Вікторыя — з аўстрыйкай Барбарай Хаас. У выніку перамог у сваіх матчах Азаранка і Сабаленка сустрэнуцца па розныя бакі сеткі ў другім круге.

Скончыцца US Open 13 верасня. І, нягледзячы ні на што, энтузіясты аматараў спорту захопляюць відэа і незабыўныя пазітыўныя эмоцыі.

Матэрыялы паласы падрыхтавала Валерыя СЦЯЦКО.

Гараскоп стрыжкі валасоў на верасень

2 верасня, серада. Наведванне цырульніка лепш адкласці на больш спрыяльны дзень, таму што стрыжка можа негатыўна паўплываць на агульнае самаадчуванне.

3 верасня, чацвер. Каб пазбегнуць з'яўлення галаўных боляў, у гэты дзень варта адмовіцца ад паходу да цырульніка.

4 верасня, пятніца. Нейтральны дзень для змены іміджу, аднак паход да цырульніка лепш адкласці.

5 верасня, субота. Не займайцеся доглядам за валасамі — толку будзе мала. Аддайце перавагу афарбоўцы. Рэкамэндуецца не эксперыментавача, а выкарыстоўваць правяраную фарбу і тэхніку.

6 верасня, нядзеля. Знешні выгляд, які атрымаецца ў выніку наведвання цырульніка, саслужыць вам добрую службу ў прыцягненні знаёмстваў і заручанні патрэбных людзей.

7 верасня, панядзелак. Стрыжка сёння можа істотна сапсаваць настрой і падарваць здароўе.

8 верасня, аўторак. Выдатны дзень: укладка будзе прыгожай, стрыжка — удачай, а наведванне салона прыгажосці дапаможа палепшыць ваш фінансавы стан.

9 верасня, серада. Удачы дзень і для стрыжак, і для афарбоўвання валасоў. Уладальнікам чучарных валасоў лепш за ўсё ісці ў цырульню менавіта сёння.

10 верасня, чацвер. Стрыжка сёння не прынясе нічога добрага, верагодна павелічыць нервовай узбудлівасці, што прынясе ў выніку дрэннае самаадчуванне.

11 верасня, пятніца. Нават самы лепшы майстар у гэты дзень не зможа зрабіць вам жаданую прычоску. Рызыкаеце заплаціць шмат грошай за паслугі цырульніка і ў выніку застацца ля разбітага карыта.

12 верасня, субота. Стрыгчыся і фарбавацца не варта, затое выдатны вынік даць хатняя лясчонная маска.

13 верасня, нядзеля. Выдатны дзень для стрыжкі і афарбоўкі валасоў.

14 верасня, панядзелак. Стрыжка і афарбоўванне валасоў прыносяць з сабой станоўчую энергетыку, а Месяц, які ўбывае, дапаможа на доўга захаваць акуртанасць прычоскі.

15 верасня, аўторак. Запланавалі паход у цырульню менавіта сёння? Віншуйце! Гэта адзін з лепшых дзён, калі новая прычоска будзе не толькі удачай, але і паспрые палепшэнню слыху і зроку. Можна смела згаджацца на самыя непрадказальныя эксперыменты з колерам валасоў.

16 верасня, серада. Стрыжка сёння вельмі спрыяльная — гэта падмые настрой і прыцягне пазітыўную энергію.

17 верасня, чацвер. Няўдалым перыядам для наведвання цырульніка і стрыжкі валасоў лічыцца Маладзік — у гэты час павялічваецца рызыка пагаршэння стану арганізма.

18 верасня, пятніца. Стрыжка ў гэты дзень спрыяльна адаб'ецца на прыгажосці валасоў, а таксама прынясе іх уладальніку шчасце.

19 верасня, субота. Дзень, калі стрыжка валасоў можа прывесці да канфлікту і сварак з блізкімі або кіраўніцтвам. Магчымы рознага роду абстрактны захаванні.

20 верасня, нядзеля. Калі стрыгчыся ў гэты дзень нельга, то змяніць сваю знешнасць з дапамогай афарбоўвання валасоў у салоне прыгажосці ўсё ж можна. А вось самастойна эксперыментавача з фарбай не варта.

21 верасня, панядзелак. Новая прычоска, зробленая ў гэты дзень, дапаможа пракласці шлях да дабрабыту.

22 верасня, аўторак. Валасы парадуюць стрыжцы ў гэты дзень. І не толькі стануць хутчэй расці, але і іх кончыкі будуць менш перасыхаць і ламача.

23 верасня, серада. Крыху засумавалі? Хочацца нейкіх змен, новых знаёмстваў і сустрэч? Бяжыце мяняць прычоску менавіта ў гэты дзень!

24 верасня, чацвер. Абавязкова наведайце цырульню-стыліста, каб не толькі абнавіць імідж, але і ўнесці свежы струмень поспеху ва ўсе справы, уключаючы рабочыя і сямейныя.

25 верасня, пятніца. Спрыяльны дзень для стрыжак, дзякуючы якому валасы могуць стаць больш густымі. А на энергетычным узроўні стрыжка можа прыцягнуць упэўненасць у сабе.

26 верасня, субота. Самы прыдатны дзень для стрыжкі ў стылі «ўстаў з ложка і пайшоў», што цяпер на піку папулярнасці. Валасы будуць неслухмянымі і катгарычна адмяцатца класіцы ў прыгожую строгую прычоску. А вось для такой — самае тое!

27 верасня, нядзеля. Спрыяльны дзень для мужчынскіх і падлеткавых прычосак яркага авангарднага стылю. Улічвайце, што валасы пасля стрыжкі будуць хутка адрасці.

28 верасня, панядзелак. Не стрыжыце валасы, лепш нават не мыйце галаву. Валасы вельмі ўспрымальныя да траўмы. Акрамя таго, сёння лепш не мяняць імідж, каб не прыцягнуць непрыемнасцяў.

29 верасня, аўторак. Адзін з самых непрыдатных дзён месяца для стрыжак, укладак і афарбоўкі валасоў.

30 верасня, серада. Неспрыяльны час для наведвання цырульніка. Стрыжка справакуе хваробы валасоў, выпадзенне, перахач.

Прагноз

Залаты верасень будзе крыху цяплей звычайнага

Пачатак восні сустрэне аанамальнай спякотаі

Верасень — лепшы час для адпачынку ў розных аічных санаторыях, на прыватных пікіках або проста ў выездах на дачы. У першы месяц восні менавіта ў нас можна убачыць, як дрэвы пачынаюць мяняць сваё летняе «адзенне». Да таго ж сёлета мы паспеем як след атрымаць асалоду ад апошняга цяпла праменя.

Пачатак восні ў кліматалогі лічыцца ўстойлівы пераход сярэднясутачнай тэмпературы паветра праз аднаку ў плюс 14 градусаў у бок паніжэння. У сярэднім па краіне гэты пераход адбываецца ў першай декадзе верасня. Сёлета пачатак верасня ў Беларусі апынецца досыць кантрасны. Цяплей за ўсё будзе па паўднёвым усходзе (у дзённыя гадзіны ад плюс 25 да 31 градуса), на астатняй тэрыторыі краіны тэмпература паветра ўдзень будзе знаходзіцца ў межах 18—24 градусаў, а ў сярэдзіне першага тыдня месяца па захадзе краіны пры дажджлівым надвор'і дзённыя максімуы не перавысяць аднаку ў плюс 15 градусаў, падаваліваюць спецыялісты ў Белгідрамеце.

Беларускі спецыялісты лічыць, што верасень чакаецца цяплейшы, чым звычайна. Ападкі прагназуюцца ў межах нормы. Зацяжны дажджоў не прагназуюцца.

Як правіла, у нашай краіне дзённая тэмпература паветра ў сярэдзіне верасня вагаецца ў межах плюс 12—16 градусаў. Начная тэмпература — 5—12 цяпла. Максімальная ўдзень — 26 градусаў цяпла, а мінімальнае ўначы — плюс 2—4 градусаў. У сярэднім колькасць ападкаў за дзень складае 27,4 мм. Пераважна ў другой палове месяца надвор'е ўжо прахалоднае і малавоблачнае.

Бліжэй да кастрычніка адчуваецца набліжэнне першай хвалі вясенняга пахаладання. У апошні тыдзень верасня звычайна мае месца істотнае паніжэнне тэмпературы на 3—7 градусаў. На большай частцы тэрыторыі Беларусі пачынаюцца замаразкі.

Сяргей КУРКАЧ.

ЗАО «БЕЛРЕАЛИЗАЦИЯ» ОБЪЯВЛЯЕТ АУКЦИОН

Организатор торгов: ЗАО «Белреализация» (УНП 191113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 27, тел. 8 (017) 298-53-53; 8 (029) 690 54 09, BELTORGI.BY.

Продавец: ОАО «Буда-Кошелевский КБО» (УНН 400035136), 247355, Гомельская обл., г. Буда-Кошелева, ул. Головачева, 10, тел./факс: +375 232 31-59-72 / 25-26-63, тел. +375 29 135-78-72.

Публичные торги в электронной форме будут проведены: 05 октября 2020 г. 09.00–17.00 на электронной торговой площадке BELTORGI.BY.

Предмет торгов –

Капитальное строение с инв. № 321/С-15646, площадью 316,9 кв. м, назначение – здание специализированное для бытового обслуживания населения.

Кадастровый номер 32055570001000003 общей площадью 0,3418 га – для размещения объектов административного назначения (право постоянного пользования).

Местонахождение: Гомельская обл., Буда-Кошелевский р-н, Уваровичский с/с, г. п. Уваровичи, ул. Базарная, 23.

Начальная цена предмета торгов – 23 250,00 бел. руб. без НДС. Шаг торгов – 5%, задаток – 10% от начальной цены предмета торгов.

Телефон для ознакомления и осмотра: +37529 698-53-53.
Для участия в торгах необходимо в срок с 03.09.2020 г. 09.00 по 02.10.2020 г. 17.00: 1) зарегистрироваться и подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах на сайте BELTORGI.BY; 2) перечислить задаток по выбранному лоту на р/с ВУ33BPB30121854590139330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», код ВПСББ2Х, УНП 191113330, получатель – ЗАО «Белреализация».

Организатор торгов вправе отказаться от их проведения не позднее чем за день до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Если заявки на участие в торгах поданы только одним участником, торги признаются несостоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Результаты торгов оформляются в виде протокола. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов возместить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов, и оплатить аукционный сбор. Срок заключения договора купли-продажи и оплаты предмета торгов – не позднее 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

08.09.2020 г. в 12.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Полесьежилстрой».

Повестка дня:
1) О совершении сделок общества.
Местонахождение ОАО «Полесьежилстрой»: г. Брест, ул. Кижеватова, 60.

Место проведения собрания: г. Брест, ул. Кижеватова, 60.

Время регистрации в день проведения собрания с 11.30 до 12.00.

При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера – доверенность). Дата сбора реестра акционеров 01.09.2020 г.

С материалами собрания можно ознакомиться в рабочие дни, начиная с 01.09.2020 г. (с 14.00 до 16.00) по месту нахождения общества.

Наблюдательный совет.

УНП 200050191.

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 8 октября 2020 года проводит 18-й открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности

Номер лота	Наименование техники	Местонахождение объекта	Начальная цена продажи (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)
209	Специальный автомобиль Урал-44202 с полуприцепом ОДА3-828 в составе: полуприцеп ОДА3-828, № 86399, 1986 г., 4 кат., автошасси Урал-44202, ш. 087624, д. 923693, 1986 г., 4 кат., 11508 км	г. Осиповичи, в/ч 01313	15 000,00	3 000,00
210	Специальный автомобиль ГАЗ-66-05 с кузовом-фургонном КФ-1МП в составе: кузов-фургон КФ-1МП № 38043123, 1983 г., 4 кат., автошасси ГАЗ-66-05, ш. 0344423, д. 183483, 1983 г., 3 кат., 1689 км	г. Осиповичи, в/ч 01313	4 300,00	860,00

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 2, 6-й этаж 8 октября 2020 г. в 10.00.

К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток, гарантийный депозит и подавшие заявление на участие в аукционе, соглашение, учредительные и другие необходимые документы до 15.00 5 октября 2020 года.

Заключительная регистрация участников аукциона будет производиться 8 октября 2020 г. с 9.00 до 9.45.

Победитель аукциона обязан:

1. Заключить договор купли-продажи не позднее 3 банковских дней с момента проведения аукциона.

2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом в течение 5 банковских дней для резидентов Республики Беларусь и 10 банковских дней для нерезидентов Республики Беларусь со дня подписания договора купли-продажи.

Задаток, указанный в таблице, а также гарантийный депозит в размере 300,00 белорусских рублей за участие по каждому лоту и денежные средства за выигранное имущество перечисляются на расчетный счет РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ»:

белорусские рубли – р/с ВУ12БЕЛБ30120002R20010226000, российский рубль – р/с ВУ64БЕЛБ30120002R20040226000 в ОАО «Банк БелБЭБ», ул. Заславская, 10, код BELBY2X, УНП 101093970, ОКПО 37401622. Корреспондент – ПАО Сбербанк, г. Москва № кор. счета 3010181040000000225. Реквизиты банка: БИК 044525225, ИНН 7707083893, к/с ОАО «Банк БелБЭБ» №30111810800000000659. SWIFT/BIC: SABRRUNM, без НДС.

Справки по тел./факс: (017) 398 05 41.

БЕЛАРУССКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ сообщает о проведении 07 октября 2020 года открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов

Номер лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь, га	Инженерная и транспортная инфраструктура	Начальная цена, бел. руб.	Расходы по подготовке зем. документации	Сумма задатка, бел. руб.
Аукцион по продаже земельных участков гражданам в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома						
1	Минская область, Логойский район, д. Мочаны ул. Озерная У-7, кадастровый номер 623280406101000454, целевое назначение земельного участка – для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома (земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома) с объектами обслуживания)	0,1500	Возможность подключения к электро-газоснабжению, подъезд асфальтирован	15 000,00	2009,94 + публикация в газете	1500,00
2	Минская область, Логойский район, д. Закрыничце (ПИЗ «Соловьяна роца») У-13, земельный участок, кадастровый номер 623280403101000045, целевое назначение земельного участка – для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома (земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома) с объектами обслуживания)	0,1181	Возможность подключения к электро-водоснабжению, подъезд с грунтовой дороги	4 100,00	2118,29 + публикация в газете	410,00

Задаток (10% от начальной цены) перечисляется на расчетный счет № ВУ97АКБВ36006190111210000000 в ОАО «АСБ Беларусбанк» БИК банка АКБВВ2Х, код платежа – 4901, УНН 600537220 (600181549) получатель – Беларусский сельский исполнительный комитет.

Аукцион состоится 07 октября 2020 года в 10.00 по адресу: Минская обл., Логойский район, д. Алексичи, ул. Центральная, д. 17.

Заявления на участие принимаются по рабочим дням с 8.00–13.00 с 14.00–17.00 по адресу: Минская обл., Логойский район, д. Алексичи, ул. Центральная, д. 17.

Последний день приема заявлений – 01 октября 2020 года до 17.00. Контактные телефоны: 8 (01774) 28636, 28945, 8-029-1955545.

Для участия в аукционе необходимо:

1. подать заявление об участии в аукционе в комиссию по организации и проведению аукционов;
2. представить квитанцию об оплате суммы задатка;
3. представить паспорт и копию его страниц, содержащих идентификационные сведения, либо нотариально удостоверенную доверенность;
4. заключить соглашение с местным исполнительным комитетом.

Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с документацией и с земельными участками, выставляемыми на аукцион.

Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения.

Условия: аукцион проводится при наличии двух и более участников.

Победитель аукциона обязан в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона внести плату за земельный участок и возместить затраты на организацию и проведение аукциона.

Затраты на строительство, в том числе проектирование объектов распроектированной, инженерной и транспортной инфраструктуры к земельному участку, подлежат возмещению в порядке и случаях, предусмотренных постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 01.04.2014 № 298 «Об утверждении Положения о порядке возмещения лицом, которому предоставлен земельный участок, затрат на строительство, в том числе проектирование, объектов распроектированной инженерной и транспортной инфраструктуры к такому земельному участку» в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 07.02.2006 № 72 «О мерах по государственному регулированию отношений при размещении и организации строительства жилых домов, объектов инженерной, транспортной и социальной инфраструктуры».

УЧАРАШНІ ДЗЕНЬ

БЛАТ

Калі яшчэ быў СССР, два хлопцы-беларусы служылі ў вучэбным падраздзяленні, якое месцілася ў горадзе Воўстраў Пскоўскай вобласці. Прадстаўлю: Сяргей Калеснікі і Міша Арлоў. Па заканчэнні навучання яны набылі вайсковую спецыяльнасць хіміка-лабаранта, а на пагоны (пры паспяховай здачы экзаменаў, вядома) клаліся дзве «лычкі», што азначала: з гэтага часу яны малодшыя сяржанты. І такія ж, малодшыя, камандзіры.

У казарме панаваў небывалы ўздым, бо навучанне закончана, і ўсе навастанцы спецыялісты ракетных войскаў стратэгічнага прызначэння неўзабаве раз'едуцца па гарнізонах — ад Беларусі да Далёкага Усходу. Рамантыка, што ні кажу. Ніхто з іх, вядома ж, не ўяўляў, куды трапіў пры размеркаванні, бо гэта трымалася ў вялікай тайне, але ўсе жылі трывожным чаканнем нечага асаблівага, раней нязвяданага, новага.

Аднак папраўлюся. Усё ж адзін з хлопцаў-беларусаў ведаў, куды паедзе служыць далей. На Брэстчыну, амаль у родныя мясціны. І паспрыяў гэтаму палкоўнік у адстаўцы, які ў канцы навучання наведваў вучэбную роту і на здзіўленне сведка пашіў руку не дзяжурнаму, які сустрэў афіцэра з трыма вялікімі зоркамі на пагонах строга па статусу, а яму, пакуль яшчэ нават не малодшаму сяржанту Сяргею Калесніку. Чаго высокі гошчэ завітаў сюды, Сяргей пазней распавёў паслужыўцам, а дакладней — пахваліўся: закінуў слоўца, гэта ж сябра майго бацькі, так што я буду служыць паблізу ад дому.

мора. А вунь і яно. Рыбачкія лодкі і шхуны на беразе. Шкада, высахла мора, але я ганаруся, што паспеў яго «захапіць». Бачыў на свае вочы Верыш? А потым сяржант усё ж прызнаўся, што едзем мы на касмадром Байканур. Ого! На асноўнай пляцоўцы, яна была пад нумарам 10, а на самай справе гэта горад Ленінск, нас размеркавалі. Я трапіў на тую пляцоўку, з якой стартваў Юрый Гагарын. На «двойку». Бываў у тым пакоі, дзе ён начаваў перад стартаў. Не магу перадаць словамі тое адчуванне, якое тады зведаў. Пазней бачыў і ўсіх тых касманаўтаў, якія адпраўляліся ў палёт з майёй пляцоўкі. У мяне нават некалькі фота дома ёсць, дзе я з касманаўтамі. Амаль у абнімку. І адна загалушка, якая ў космасе пабывала. Берагу. Каб ведаў, што цябе сустрэну, карткі ўзяў бы. Наведваў мантажны корпус, дзе збіраюць ракеты перад стартаў. Толькі адно крыўдна было: аналіз ракетнага паліва рабілі не мы, салдаты, а людзі ў цывільным, з адукацыяй. Мы былі, так бы мовіць, на падохле. Адабраць паліва з цыстэрны-вагона, прывезці яго ў лабараторыю. Вадкі кісларод у асноўным. Уяўляеш, вакол спякота, а ў нас паўядра марожанага. Пару слоікаў згшчонкі, наверх вадкага кіслароду лінеш, хуценька размяшаш — і накладвай у кружкі. Можна было бізнес рабіць. Але тады пра гэта мы не ведалі і не чулі, сяброў частавалі бясплатна. Агуларытэт мелі — ура! Касмадром мне часта ўспамінаецца. З самага лепшага боку. Ну, а ты як служыў, Сярга?

— Я? А што я? — Калеснікі наморшчыў лоб, доўга падбіраў словы. — Прывезлі мяне ў лес, пад Пружанамі недзе, там і прасядзеў да канца службы...

з карлікавых дрэў. А збываў прадукцыю на гарадскім рынку, дзе ў яго была свая кропка. Гандлявалі па чарзе там і жонка, і нявестка. Паколькі цэны на вырашчаную прадукцыю фермер трымаў разумныя, пакупнікі адрозжыліся і гэта заўважылі. У іх нюх на гэта добры.

Нарэшце набыў і камбайн «Палессе». Мара Генадзю Кухаронка здзейснілася. Цяпер ён меў магчымасць узяць дадаткова ў арэнду яшчэ некалькі дзясяткаў гектараў зямлі, на якой пачаў вырошчваць пшаніцу і авёс. А нека, калі запарка атрымаўся ў мясцовым калгасе з убаркай, паспяшаўся яму на падмогу. На сваім «Палессі», вядома. Разважаў цяроза — як гаспадар: камбайн, як і конь, павінен рабіць тое, для чаго прызначаны. Чым больш, тым лепш. Проста ім не на карысць.

Учора ўвесь дзень Генадзю Міхеевіч малаціў пшаніцу землякам на хатніх сотках. Няспешна пераязджаў з агарода на агарод, атрымліваў ад людзей не толькі словы падзякі, але і грошы. У яго цяпер кожная капейка на ўліку. Грошы варта траціць разумна. А іх, як вядома, многа не бывае. Яшчэ да канца не разлічыўся за зернеўборачны, паліва не таннае, а тэхніка, што ў яго маецца, надта пражэртлівая — толькі паспявай заліваць у бакі.

Як бы там ні было нявыкрутна, іншы раз увечары Генадзю ажуркаць унуці Стасік і Верка — жывуць яны паблізу ў сваёй хаце, гэта дзеці сына Пятра, — і лашчацца да дзядулі. Яны ж, хоць і малія, але, мусіць жа, ганарачка, што ў іх такі дзядуля, які можа не толькі пачаставаць іх рознымі смачнымі ласункамі, але і пакатаць у кабіне аўтамашыны або — пад пільным наглядам — на камбайне альбо трактары.

— І я згодна! — пачуў Генадзю Міхеевіч.

А сам падумаў: «Праўду кажуць, што гены вузлом не завязжаш. Толькі, спадзяюся, нас ужо ніхто раскулачваць і пасылаць у Сібір не будзе... Хоць так ці гэтак, усё роўна ў Сібір не пашлеш, хоць бы і захацеў — яна ўжо не наша...»

прыскай касу, небарака! Я б такога касца і бясплатна не хацела мець! Дармад! Але не бяда — знаходзіўся іншы жадаючы. Потым сена грузілі на прычэп «Беларуса», Шапчуха лезла на воз, хоць усе і здзіўляліся такому яе рашэнню: звалішся ж, баба! Яна толькі махала кульбой і настойліва ўзбіралася на сена. Так і ехала

Генадзю Міхеевіч яшчэ пэўны час сядзеў на канапе, прытуліўшы да сябе ўнукаў, нешта казаў ім, а сам думаў пра заўтрашні дзень. Гены, што ні кажыце!..

РАДЫЁКРОПКА

У Кулазе гэтую бабку называлі Шапчухай, а якое імя ў яе было — ніхто ўжо сёння і не прыгадае. Ды і няма каму прыгадаць — у вёсцы ніводнага двара, дзе б жылі людзі. Усе яе жыхары перабалілі на могілкі. У хат дзе-нідзе праваліліся дахі; агароды і нават адзіная, некалі шырокая, раздольная вуліца пазарасталі бадзьлібам і рэдкалессам. Жудасна на ўсё гэта глядзець.

Шапчуху некалі прывёз сюды адзінокі мужчына Панас з Шапчыц суседняга з Быхаўскім Рагачоўскага раёна. Таму — Шапчуха. Па назве вёскі. Людзі іншы раз трапна даюць мянушкі, а імёны выкарыстоўваюць у абходзе рэдка, таму з цягам часу яны зусім знікаюць з жыццямі. Ці была раней замужам і ці мела дзцей Шапчуха — таксама ніхто не ведаў. У Панаса дзеці меліся, дзве дачкі: жылі яны ва ўкраінскім горадзе Марыупалі, ранейшы Жданаў. І калі Панас захварэў, адна з дачок забрала бацьку, каб падлячыць — усё ж горад, лекары ў іх павінны быць, на думку дачок, лепшыя, чым тут у нас. Аднак больш у Кулагу Панас не вярнуўся. Амаль адрозжылі ў Марыупалі. Там яго пахавалі, а дачка Марыя, калі прыезджала, прызналася, што Панас вельмі шкадаваў, што будзе ляжаць на чужыне...

Шапчуха ж яшчэ колькі гадоў жыла адна, кляла Панаса, што пакінуў яе адну, называла яго не інакш як здраднакам і дзэерцірам. Старая нічога з жыўнасці не трымала. У садзе ж яшчэ Панас пасяў шматгадовую траву, то яна ўхітралася знаходзіць пакупнікоў з умовай, што тыя самі выкасяць дачыста ўсё закуткі, а потым сена ўзважаць і купаць яго як гатовы тавар. Тады кароў трымалі не толькі ў самой Кулазе, але і ў навакольных вёсках, таму сена было ў цане. Праўда, некаторыя касцы не вытрымлівалі прыдзірак датойнай старой, бо яна, абаліраючыся на кульбы, даставала тыя сваімі прэтэнзіямі-папрокамі: «Як ты косіш, неслух? Ніжэй бяр'! Каму кажу! Прыскай,

на цэнтральную сядзібу калгаса, дзе былі вагі. Уявіце: трактар валюхаецца па няроўнай дарозе, а на возе — яна, Шапчуха, хоць бы што, сядзіць сабе, толькі галава пагойдваецца туды-сюды. Гэта трэба было бачыць.

А нека прыходзіць да настаўніка Юрыя Трафімавіча, той, дарэчы, быў у радстве з Панасам, яго жонка лічылася стрыечнай сястрой, і прасіць парады, як быць з радыёкропкай. «Навошта мне гэтае радыё? Не хачу. Адно што галаву дурыць. Толькі паўтара рублі кожны месяц плаціць трэба. Напішы заяву ад майго імя, каб адлучылі. Ну яго, радыё!» Колькі настаўнік ні ўпроставаў пакінуць радыёкропку — не дапамагло. Спасьляўся, што адна ж засталася ў сваёй вёсачцы, табе ж і пагаварыць няма з кім, то хоць бы радыё паслухала. Не ўгаварыў. Тады настаўнік махнуў рукой, заявіў: «Нічога я пісаць не буду. Слухай радыё. Грошы невалікія — скажу, каб з мяне вылічвалі за дзве радыёкропкі. Не пабядню. Нельга ж, нельга ж так шкадаваць для сябе таго рубля...»

Уздыхнуўшы, Шапчуха папрасіла: калі ён, Юрый Трафімавіч, такі ўжо добры, каб дазволіў ёй узяць некалькі буракоў, што былі выбраны з зямлі і горкай ляжалі на двары — падсыхалі.

— Я ж, — сказала, — іх так люблю! Адвару, і ем, і ем! Да таго смачна!..

Настаўнік не вытрымаў, папракнуў:

— Як жа так можна жыць, цётка? Для сябе і шкадаваць? Пенсію ж атрымліваеш. Шкадзіла б у краму, сёння туды якраз завезлі ўсяго. І кілбасы, і рыбу... А калі табе цяжка будзе несці торбачку з пакупкамі, я папрашу каго з сыноў, яны на веласіпедзе падвезуць...

— Ды не, не трэба: я бурачкоў вазьму... Мне яны ой як падабаюцца!..

— Памрэш, а каму грошы застануцца?

Яна за словам у кішэню не палезла:

— У гасударства пойдуць!..

Куды пайшлі яе грошы, дзяржаваць альбо яшчэ каму, — невядома. Я толькі ведаю, што радыёкропка ў яе хаце размаўляла яшчэ пэўны час сама з сабой!..

Значыць, слухала да апошняга. Бо — бясплатна ж...
Васіль ТКАЧОЎ.

Сяргею Калесніку, відаць, пазайздросцілі. А мо я і памыляюся. Толькі мае героі, Сяргей і Міхаіл, сустрэліся праз многа гадоў, абняліся, і паколькі справа была на чыгуначным вакзале ў Мінску, пакаравалі ў буфет. Расшылі адзначыць сустрэчу. Узялі, што і належыць мужчынам, селі за столік.

— Дзякуй арміі, я хоць свет пабачыў! — узнесла сказаў Міхаіл. — Сяржант, які за намі прыехаў, а нас з ім ехала пяць чалавек, доўга не прызнаваўся, куды вязе. А тут на трэція суткі дарогі працягнуцца ранкам, глянуў у акно, а там горы пяску і вярблуды ходзяць. А калі цягнік спыніўся, да яго — як з нябачкага меху — высыпалі загарэлыя дзеці і такія ж дарослыя, і ўсе прапановваюць сушаную і вяленую рыбу. Аказалася, мы на самым беразе Аральскага

Ён, мабыць, успомніў пра таго палкоўніка ў адстаўцы, сябра бацькі, і ці не ўпершыню пашкадаваў, што той прыезджаў напярэдадні выпуску ў сяржанцкай школе, каб закінуць за яго слова...

Блат у мінусе, адным словам. Што ж — бывае...

ГЕНЫ

Генадзю Міхеевіч Кухаронка не адрозжылі набыў зернеўборачны камбайн. Не так проста было ўзбіцца на яго. Каштуе не маленькіх грошай, і ён доўгі час іх збіраў. Спярыша, як стаў фермерам і атрымаў у арэнду некалькі гектараў зямлі, вырошчваў агародніну: агуркі, капусту, буракі і, вядома ж, бульбу. На памідоры не адважваўся — з імі можна было і прагарэць: ударыць фітафтора, што тады? Заклаў і сад

Аднаго разу Генадзю Міхеевіч разгарнуў перад унукамі сямейны альбом.

— Гэта вось на здымку вашы прапрадзед Несцер і прапрабабуля Маланья...

— А дзе яны, дзеду? — загароўца вочы ў Верачку.

— Дзе яны, пытаецца? — Генадзю Міхеевіч задумваецца, не адрозжылі адказвае. — Яны — далёка. Асюль не відаць — так далёка. Ажно ў Сібіры. Падрасцеце, я вам тады раскажу больш падрабязна пра нашых з вамі родзічаў... Там і дажывалі яны свой век, там і на кладках ляжаць... А мой тата, а ваш прадзед, вярнуўся ў родную вёску, і я ўжо ў нашых Брадах нарадзіўся. Тут, дзе і вы. Так што хутчэй расціце — і да мяне ў памочнікі! Згодныя?

— Я згодны!

Вялікая дата

ПЕРАМОЖНЫ ВЕРАСЕНЬ

75 гадоў таму скончылася Другая сусветная вайна

Гэта было найбуйнейшае ваеннае сутыкненне ў гісторыі чалавецтва. Яно доўжылася шэсць гадоў — з 1 верасня 1939-га да 2 верасня 1945-га. У шэрагах узброеных сіл знаходзіліся 110 мільёнаў чалавек. Ваенныя дзеянні вяліся на тэрыторыі Еўропы, Азіі, Афрыкі, у Атлантычным, Ціхім, Індыйскім і Паўночным Ледавітым акіянах. У Другой сусветнай вайне загінула звыш 55 мільёнаў чалавек, з іх 27 мільёнаў чалавек загінула ў Савецкім Саюзе (больш чым тры мільёны ў Беларусі — кожны трэці...)

Пасля пераможнага мая 1945-га ваенныя дзеянні перасунуліся на ўсход. Сітуацыя разгортвалася імкліва. 8 жніўня Савецкі Саюз з адпаведнасцю з рашэннем Крымскай і Патсдамскай канферэнцый 9 жніўня ўступіў у вайну з Японіяй. Цікава, што ўжо 10 жніўня японскі ўрад паведаміў праз нейтральныя краіны — Швецыю і Швейцарыю, што гатовы прыняць умовы Патсдамскай дэкларацыі ў тым выпадку, калі саюзнікі пагодзяцца не ўключыць у яе пункт аб пазбаўленні імператара суверэнных правоў. У адказе ўрадаў СССР, ЗША, Вялікабрытаніі і Кітая ад 11 жніўня саюзнікі зноў пацвердзілі сваё патрабаванне аб безумоўнай капітуляцыі.

14 жніўня імператар Японіі Хірахіта запытаў для радыё зварот да падданных, абвясціўшы аб неабходнасці спыніць вайну і аб прыняцці Японіяй безумоўнай капітуляцыі. Даведаўшыся пра зварот імператара, група афіцэраў-фанатыкаў у ноч на 15 жніўня вырашыла сарваць перамовы аб капітуляцыі і дамагацца працягу вайны. Сваёй задачай яны паставілі ліквідаваць з палітычнай арэны «прыхільнікаў міру», схіліць узброеныя сілы да непадпарадкавання, а каб рашэнне імператара не атрымала агалоскі, не пусціць тэкст з запісам прамоў у эфір.

Большасць частак сталічнага гарнізона не падтрымала змоўшчыкаў і захавала вернасць прысязе. Паспешліва арганізаваны пуч былі ліквідаваны ў першы ж гадзіны. 15 жніўня па радыё быў перададзены рэскрыпт імператара Хірахіта аб прыняцці ўмоў капітуляцыі.

У гэты ж дзень ваенныя дзеянні паміж англа-амерыканскімі і японскімі ўзброенымі сіламі былі фактычна спыненыя, аднак на тэрыторыі Паўночна-Усходняга Кітая, Карэі, Паўднёвага Сахаліна і Курольскіх астравоў японскія войскі працягвалі аказваць супраціў савецкім узброеным сілам. Часткі Квантунскай арміі загаду аб спыненні баявых дзеянняў не атрымалі.

З 9 жніўня па 2 верасня 1945 года была праведзена Маньчжурская стратэгічная на-

ступальная аперацыя савецкіх войскаў з мэтай разгрому японскай Квантунскай арміі, вызвалення паўночна-ўсходніх і паўночных правінцый Кітая (Маньчжурый і Унутранай Манголіі), Ляадунскага паўвострава, Карэі, ліквідацыі плацдарма агрэсіі і буйной ваенна-эканамічнай базы Японіі ў азіяцкім рэгіёне. Супраць Квантунскай арміі выступілі савецкія войскі Забайкальскага, 1-га і 2-га Далёкаўсходніх фронтаў ва ўзаемадзейнасці з Ціхаакіяцкім флотам, Амурскай ваеннай флатыліяй і войскамі Мангольскай Народнай Рэспублікі. З разгромам Квантунскай арміі і стратый ваенна-эканамічнай базы ў Паўночна-Усходнім Кітаі і Паўночнай Карэі Японія пазбавілася рэальных сіл і магчымасцяў для працягу вайны.

2 верасня 1945 года ў 10 гадзін па такійскім часе (у 14 па маскоўскім) на борце амерыканскага лінкора «Місуры», які увайшоў у Такійскі заліў, быў падпісаны Акт аб безумоўнай капітуляцыі Японіі. Ад СССР свой подпіс пад гістарычным дакументам паставіў генерал-лейтэнант Кузьма Мікалаевіч Дзержавянка.

У гэты ж дзень у Харбін, як паведаміла ТАСС, прыбылі галоўнакамандуючы савецкімі ўзброенымі сіламі на Далёкім Усходзе маршал Аляксандр Васілеўскі, камандуючы Першым Далёкаўсходнім фронтам маршал Кірыла Мерацкоў і галоўны маршал авіяцыі

Аляксандр Новікаў. На аэрадроме іх сустрэлі прадстаўнікі савецкага ваеннага камандавання на чале з начальнікам Харбінскага гарнізона двойчы Героём Савецкага Саюза генерал-палкоўнікам Афанасіем Белабардавым. Праз два тыдні, 16 верасня 1945 года, у Харбіне адбыўся Парад Перамогі.

Захар БУРАК.

У тэму

Ад Берліна да Нанкіна

Гэтымі днямі Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны запрашае азнаёміцца з новымі праектамі.

Часовая экспазіцыя «Пераможны сорок пята: ад Берліна да Нанкіна» да 75-годдзя заканчэння Другой сусветнай вайны адкрыецца 2 верасня і будзе дзейнічаць да 1 лістапада. Выстава створаная на аснове фондавых матэрыялаў музея. Сярод раздзелаў экспазіцыі — «Берлінская аперацыя», «Сустрэча на Эльбе», «Парад Перамогі», «Маньчжурская аперацыя». Сумесна з Інстытутам гісторыі НАН Беларусі і Фондам садзейнічання актуальным гістарычным даследаванням «Гістарычная памяць» 3 верасня пройдзе анлайн-канферэнцыя «Другая сусветная вайна: нявывучаныя ўрокі».

І МАЎЧАННЕ — ЗБРОЯ

Сёння спаўняецца 95 гадоў з дня нараджэння Юрыя Смірнова — актыўнага ўдзельніка вызвалення Беларусі ад намецка-фашысцкіх захопнікаў. У Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны беражліва захоўваюцца фотопартрэт і камсамольскі білет героя, копія акта, складзенага ваінам-гвардзейцамі аб яго гібелі, грамата аб прысваенні звання Героя Савецкага Саюза, а таксама паштоўка з партрэтам патрыёта і брашура «Паэма аб Юрыі Смірнове «Рускі салдат». Да 75-годдзя Вялікай Перамогі ў Дубровенскім раёне Віцебскай вобласці рэканструаваны мемарыяльны комплекс «Рыленкі», дзе на брацкіх могілках ушанавана памяць воінаў 11-й гвардзейскай і 31-й армій, якія загінулі ў баях за вызваленне Беларусі. Адна з памятных стэл тут прысвечана Юрыю Васілевічу.

У канцы чэрвеня 1944-га войскі 3-га Беларускага фронту, у склад якога ўваходзіла 26-я гвардзейская стралковая дывізія, падчас стратэгічнай наступальнай аперацыі «Баграціён» пачалі наступленне па ўсім Аршанскім напрамку. Орша была важным вузлом у нямецкай абароне. Умацаваны раён уяўляў сабой дзясяткі ліній траншэй, мінныя палі, балоты. Гэты непрыступны рубеж, за якім стаяла 78-я нацысцкая дывізія генерал-лейтэнанта Ганса Траўта, прыкрываў шлях на Мінск. Пасля цяжкіх баёў савецкае камандаванне прыняло рашэнне кінуць танкавага дэсанта ў напрамку на Оршу з задачай уклініцца ў нямецкую абарону, парушыць сувязь і кіраванне часцямі дывізіі, а пасля падыходу асноўных сіл фронту перарэзаць шашу Масква — Мінск. Дэсант фарміраваўся з добраахвотнікаў. Байцы 1-й стралковай роты 77-га гвардзейскага стралковага палка, якіх узнацьвалі старшы лейтэнант Вячаслаў Зелянюк, аднымі з першых вырашылі ўдзельнічаць у дэсанце. Сярод іх быў і хлопеч, якому яшчэ не споўнілася 19 гадоў, Юрыі Смірноў.

У ноч з 24 на 25 чэрвеня 1944 года каля вёскі Шалашына Аршанскага (цяпер Дубровенскага) раёна танкавага дэсант прарваўся ў тыл нямецкай абароны. Імклівым кічком байцы прайшлі па бліндажах, пазбавілі ворага сувязі. А 4-й гадзіне раніцы 1-й стралковы батальён уварваўся на ўскраіну вёскі Шалашына. Атака завяршылася паспяхова — абарона ворага была прарвана, артылерыйскія пазі-

цы знішчаны, танкі пайшлі далёка наперад, акружалі праціўніка. Але на святанні дэсантнікі заўважылі, што Смірнова сярод іх няма. Падчас танкавага дэсанта хлопеч быў цяжка паранены і ўпаў з брані. Ворагі яго захапілі ў палон і даставілі ў адзін з камандных бліндажоў 78-й дывізіі СС. Далей звернемся да мемуараў «Справа ўсёго майго жыцця» Маршала Савецкага Саюза, прадстаўніка Стаўкі Вярхоўнага Галоўнакамандавання ў час Беларускай стратэгічнай наступальнай аперацыі «Баграціён» Аляксандра Васілеўскага. Ваеначальнік пісаў: «У сваіх успамінах я не маю магчымасці прыводзіць многа прыкладаў гераізму савецкіх воінаў. Але аб адным выпадку здзіўнай мужнасці, які тады ўзрушыў нас, я ўсё ж хачу расказаць. У баях за Оршу ўдзельнік танкавага дэсанта Ю. В. Смірноў быў цяжка паранены і патрапіў у палон. Пра далейшае мы даведваліся, калі нашы ўвайшлі ў горад. У адным з бліндажоў знайшлі прыбітае да крыжы цела юнака. У бліндажы валяліся кінутыя фашыстамі штабныя дакументы і пратакол допыту. Тут жа былі салдацкая кніжка і камсамольскі білет гвардзейца Юрыя Васілевіча Смірнова. Ён не адказаў ні на адно пытанне ворага і загінуў як герой. Грамадзянін Савецкага Саюза камсамалец Смірноў не выдаў ваеннай таіны і застаўся верны Айчыне да апошняга ўздыху».

Захоплены ў хуткім часе ў палон камандзір 78-й штурмавой дывізіі вермахта генерал-лейтэнант фон Траўт на допыце паказаў: «Рускі салдат нічога не ска-

заў. Мы ўскладалі на допыт вялікія надзеі. Калі б даведліся, куды ідуць танкі і колькі іх, мы б арганізавалі адпор. Мы выратавалі б важную стратэгічную магістраль Орша — Мінск, і хто ведае, як бы павярнулася Аршанская аперацыя».

На другі дзень пасля лютага пакарання Юрыя байцы яго часці далі клятву адпомсціць за аднапалчаніна. Праз дзень увесь фронт даведаўся пра стойкасць і мужнасць героя. Пра яго раскавалі ў франтавой, армейскай і дывізійных газетах. Адна з іх пісала: «Паранены салдат да канца заставаўся салдатам. Бяззбройна... Для яго яшчэ засталася зброя — маўчанне, і ён да канца зма-

гаўся гэта зброяй з ворагам. Ніводнае слова не сарвала з яго акрываўленых вуснаў». Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 6 кастрычніка 1944 года чырвонаармейцу прысвоена званне Героя Савецкага Саюза пасмяротна.

Помнікі і абеліскі Юрыю Смірнову ўстаноўлены ў Оршы, пасёлку Арэхаўскі і вёсцы Шалашына. Яго імя носіць вуліца ў шэрагу населеных пунктаў Беларусі і Расіі. Яму прысвечана ніямала вершаў і песень. Гвардыя малодшы сяржант Смірноў навечна залічаны ў спісы 1-й роты гвардзейскага стралковага палка, у якім ён служыў.

Мікалай ШАЎЧЭНКА.

Слава найпершых

АДЧУЦЬ СЯБЕ КАЛУМБАМ

Пацверджана адкрыццё школьнікамі вострава ў Арктыцы

Экспедыцыйны атрад Паўночнага флоту, які дзейнічае каля берагоў архіпелага Новая Зямля сумесна з прадстаўніцамі Рускага географічнага таварыства, пацвердзіў адкрыццё школьнікамі новага вострава ў праліве Вількіцкага. Пра гэта паведаміла ТАСС са спасылкай на прэс-службу Паўночнага флоту.

Аднак з-за складанай льдавой абстаноўкі высадка на востраў для правядзення больш дакладных вымярэнняў немагчыма, удзельнікі экспедыцыі зрабілі фатаграфіі. Акрамя таго, у заліве Вількіцкага атрад назіраў яшчэ тры сухія астравы, адкрытыя ў мінулыя гады.

У прэс-службе ўдакладнілі, што экспедыцыйны атрад, які ўзначальвае прадстаўнік 12-га Галоўнага ўпраўлення Мінабароны Расіі капітан 2-га рангу Сяргей Зінчанка, да заходу ў заліў Вількіцкага ўжо даследаваў нарвежскую і рускую буданы на ўзбярэжжы заліва Нордэншэльда. У выніку ў гэтым раёне выявілі гурый — штучнае збудаванне ў выглядзе груды камяню, якое пакінула экспедыцыя рускага даследчыка Арктыкі Уладзіміра Русанава.

Пра тое, што расійскія школьнікі адкрылі новы востраў, «Известия» паведамлялі яшчэ 20 ліпеня. На іх рахунку ўжо чатыры знойдзеныя астравы. Усе гэтыя ўчасткі намясцую на марскай карце.

«Экспедыцыйны атрад, які дзейнічае ў заходняга ўзбярэжжа Паўночнага вострава архіпелага Новая Зямля на марскім буксіры Паўночнага флоту МБ-12, пацвердзіў адкрыццё расійскімі школьнікамі новага вострава ў заліве Вількіцкага», — гаворыцца ў паведамленні.

Адкрыццё зрабілі восем школьнікаў практнай групы «РискСат» з Траецкага, Тулы, Венева, Дзедзюска, Гатчыны, Санкт-Пецярбурга і Якуцка пад кіраўніцтвам кандыдата тэхнічных навук, дацэнта Расійскага ўніверсітэта дружбы народаў Аляксея Кучэйкі.

Паводле дадзеных спадарожнікавага маніторынгу, востраў утварыўся 9 ліпеня гэтага года ў выніку абвальвання ледзяной перамычкі, якая злучала Паўночны востраў архіпелага Новая Зямля з адступаючым ледніком Вількіці Паўднёвы.

Памеры новага вострава складаюць 410 на 200 метраў, плошча — 5,6 гектара, вышыня разам з ледзяным покрывам, якое засталася, — 27 метраў. Каардынаты цэнтра — 75° 33'50.89" паўночнай шыраты і 58° 18'14.76" усходняй даўгаты.

Мода на арбіце

Новае аблічча для «арлянят»

У Расіі распрацоўваюць альтэрнатыўны скафандр для касманаўтаў

Спецыялісты Нацыянальнага даследчага тэхналагічнага ўніверсітэта МІСІС прымуць удзел у распрацоўцы дызайну альтэрнатыўнага скафандра для экіпажа новага расійскага пілатуемага касмічнага карабля «Арол». Пра гэта распавёў дырэктар Інжынірынгавага цэнтра прататыпіравання высокай складанасці «Кінетыка», прамысловы дызайнер Уладзімір Піражкоў.

Ён не стаў удакладняць, якая менавіта кампанія зоймецца распрацоўкай альтэрнатыўнага аблічча скафандра, аднак адзначыў, што гэта будзе расійскае прадпрыемства. Акрамя таго, дызайнер выказаў упэўненасць, што такія вырабы не варта набываць у заснавальніка кампаніі SpaceX Ілона Маска або кітайскіх вытворцаў з-за іх сумнеўнай надзейнасці.

Адзначаецца, што над лётным скафандрам для «Арла» працуе Навукова-вытворчае прадпрыемства (НВП) «Зорка». А ў мінулым годзе яно ўжо прадставіла прататып вырабу.

«З НВП «Зорка» мы плённа працавалі. <...> І ў альтэрнатыўнай версіі мы пастараемся пры-

няць актыўны ўдзел», — цытуе Піражкоў «PIA Навіны». Некалькі раней галоўны канструктар «Арла» Ігар Хаміц распавёў, што касмічны карабель зможа знаходзіцца ў складзе калямесяцавай станцыі да паўгода, а ў выпадку аварыі пры запуску — прызямляцца ў акіяне.

«Арол» (раней «Федэрацыя») — шматразовы пілатуемы касмічны карабель, які павінен прысціць на змену пілатуемым караблям серыі «Саюз». Найноўшы апарат зможа браць на борт да шасці членаў экіпажа, а таксама да 500 кілаграмаў груза. У грузавым варыянце карабель зможа выводзіць на нізкую калязямную арбіту да двух тон грузаў.

Пласты гісторыі

Самавыяўленне продкаў у камені

Знойдзены найстаражытнейшыя творы мастацтва

Археалагі Вялікабрытаніі выявілі дзесяць каменных фрагментаў узростам ад 14 тысяч да 23 тысяч гадоў з малюнкамі і прыішлі да высновы, што гэта найстаражытнейшыя творы мастацтва на брытанскіх астравах. Яны апублікавалі вынікі сваёй работы ў навуковым часопісе Plos One.

Камяні, пра якія ідзе гаворка, былі выяўленыя яшчэ ў 2015—2018 гадах на паўднёвым усходзе вострава Джэрсі. Навукоўцы мяркуюць, што гэтыя творы мастацтва маглі быць часткай дэкаратыўных таблічак або дагістарычных плакетак. Іх аўтары, на версію археолагаў, мадлены — паляўнічыя-збіральнікі, якія насялялі Еўропу ў канцы апошняга Ледніковага перыяду.

«Гэтыя гравіраваныя каменныя фрагменты ўяўляюць сабой захапальнае і рэдкае сведчанне мастацкага самавыяўлення мадленскай культуры», — адзначыла доктар Шанталь Конелер з Ньюкаслскага ўніверсітэта.

Навукоўцы паведамілі, што ўзоры і арнаменты зроблены адмысловымі каменнымі прыладамі. Яны не выключылі, што ўсе малюнкi — праца аднаго майстра. У большасці выпадкаў гэта абстрактныя выявы, але ёсць і фрагменты з жывёламі, людзьмі і краявідамі.

Па словах доктара Сільвіі Бэло з Музея прыродазнаўства ў Лондане, якая ўваходзіць у групу даследчыкаў, гэтыя камяні з малюнкамі сведчаць аб тым, што яны мэтанакіравана ствараліся для мастацкага афармлення.

Матэрыялы выпуску падрыхтаваў Сяргей СТАРЫНАЎ. Фота з адкрытых крыніц.

Квартальны ВУП Індыі абваліўся амаль на чвэрць

Эканоміка Індыі ў першым квартале фінансавага года згарнулася на 23,9 працента. Гэтае рэкорднае падзенне, сведчаць апублікаваныя афіцыйныя даныя. Такая сітуацыя выклікала на ўважэннем у канцы сакавіка каранцінныя абмежаванні, якія неаднойчы падаўжаліся. Аналітыкі ў сярэднім чакалі скарачэння ВУП краіны на 18,3 %, адзначае Trading Economics. Індыя ўваходзіць у тройку найбольш моцна пацярпелых ад каранавіруснай інфекцыі эканомік у свеце, заўважаюць эксперты. Актыўнасць у будаўнічай галіне ў красавіку-чэрвені звалілася на 50,3 %, у сферы гасцініц і транспарту — на 47 %, у вытворчасці — на 39,3 %. Між тым у чацвёртым квартале мінулага фінгода ВУП краіны вырас на 3,1 %. У апошні раз гадавы спад у індыйскай эканоміцы быў зафіксаваны ў 1980-м, тады ён склаў 5,2 працента.

Улады Судана падпісалі мірнае пагадненне з паўстанцамі

Гістарычны дакумент падпісаны ў Джубе, сталіцы Паўднёвага Судана. Як паведамляе інфармацыйны партал Akhbar Sudan, урад у Хартуме дасягнуў дамоўленасці з паўстанцамі з заходняй вобласці Дарфур, а таксама

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

паўднёвых правінцый (вілаетаў) Паўднёвы Кардафан і Блакітны Ніл. Ад імя цэнтральных уладаў пагадненне падпісаў Мухамед Хамдан Дага, намеснік кіраўніка Суверэннага савета Судана (орган улады, які выконвае абавязкі кіраўніка дзяржавы). Ён паціснуў рукі лідарам мацежнага суданскага рэвалюцыйнага фронту (СРФ) і нават станцаваў разам з імі ў знак прымірэння.

Свой подпіс пад дакументам паставіў таксама прэзідэнт Паўднёвага Судана Салва Кіір, чые эмісары выступалі пасярэднікамі на перамовах. Акрамя таго, у Джубу для ўдзелу ў цырымоніі прыбылі кіраўнік Суверэннага савета Судана Абдэль Фатах аль-Бурхан і прэм'ер-міністр Судана Абдала Хамдук. Нагадаем, узброены канфлікт у афрыканскай краіне пачаўся ў 2003 годзе. З таго часу ён забраў жыцці некалькіх соцень тысяч чалавек, а больш за 3 млн суданцаў сталі бежанцамі.

Еўропа апынулася ва ўладзе стыхій

У горных раёнах Аўстрыі моцныя дажджы прывялі да разліву рэк. Так, у Ціролі шэраг населеных пунктаў апынуўся цалкам затоплены — дарогі перакрытыя, часта ратавальнікі былі вымушаныя эвакуіраваць людзей на верталётах, паведаміў Euronews. Па словах мэра гарадка Гшніц, вада паднялася настолькі хутка, што ў людзей было літаральна 15-20 хвілін, каб пакінуць свае дамы і схавацца ў бяспечным месцы. Тым часам поўнач Італіі таксама апынулася пад ударам воднай стыхіі. Больш за ўсё разбураныя ў ваколіцах Вероны, Вічэнцы, Падуі. Пакуль поўнач змагаецца з паводкамі,

поўдзень Італіі пакутуе ад лясных пажараў. На Сіцыліі агонь ушчыльную падабраўся да Палерма — у ваколіцах горада гараць сотні гектараў. Аналагічная карціна ў Грэцыі. На Пелапанэсе пажары боюць каля Мікен — пад пагрозай апынуліся аб'екты Сусветнай спадчыны ЮНЕСКА. На барацьбу з агнём кінуты ўсе сілы, задзейнічана авіяцыя.

Apple запланавала выпусціць 75 мільёнаў айфонаў з падтрымкай 5G

Амерыканская кампанія Apple папрасіла пастаўшчыкоў сёлета сабраць як мінімум 75 млн iPhone з падтрымкай сетак 5G, што прыкладна адпавядае паказчыку на момант запуску лётаных мадэляў. Гэта сведчыць аб тым, што попыт на самыя важныя прадукты кампаніі захоўваецца, нягледзячы на пандэмію каранавіруса і рэцэсію ў эканоміцы. Кампанія прагназуе, што аб'ём паставак новага пакалення iPhone ў 2020 годзе можа дасягнуць 80 млн штук, паведамляе агенства Bloomberg са спасылкай на дасведчаныя крыніцы. Apple плануе выпуск чатырох новых мадэляў у кастрычніку. Яны будуць падтрымліваць 5G і адрознівацца па дызайне ад папярэдніх, пры гэтым пакупнікам будзе прадстаўлены больш шырокі выбар памераў экрана. Apple таксама рыхтуецца выпусціць новы iPad Air з экранам, падобным на iPad Pro, дзве новыя версіі Apple Watch і першыя поўнаразмерныя навушнікі, не звязаныя з брандам Beats. Таксама кампанія працуе над новай, больш кампактнай версіяй калонкі HomePod.

БЕЛАЯ КАНЮШЫНА

Лёгка пасадзіць, складана забыць, немагчыма пазбавіцца

Белая канюшына не баіцца стрыжак пад нуль, вытрымлівае любое вытоптанне і застаецца зялёнай нават у самыя страшныя засухі. Праблемы з'яўяцца, толькі калі вы вырашыцеся пазбавіцца ад газона. Тады і зразумееце, што расстацца з ёй будзе няпроста.

і высейвайце. На адным месцы канюшына можа без проблем расці больш за 15 гадоў.

У ідэале яе трэба сеяць за два гады да пасадкі агародніны, каб нарасіць магутную зялёную масу і потым справіцца з парасткамі расліны.

Насенне закопваюць у глебу на два сантыметры. Да і пасля пасеву глебу злёгка прыкатваюць. Парасткі павінны з'явіцца ўжо праз пяць дзён. Норма пасеву — 100—200 г на сотку. Каб канюшына не палыгла, яе звычайна высейваюць у сумесі з цімафееўкай луговой або з фацэліяй.

Не высаджвайце расліну на кіслых глебах — патрэбна папярэдняе вапнаванне, інакш яна будзе вельмі дрэнна расці.

УГНАЕННІ ДЛЯ МАЛАДОЙ КАНЮШЫНЫ

Канюшыну лепш за ўсё падкармливаць каравяком або птушыным памёткам. Масу разбаўляюць вадой і пакідаюць бродзіць некалькі дзён, затым разводзяць вадой яшчэ раз і паліваюць расліны.

Важна! Каб канюшына прынесла карысць, яе неабходна трымаць на ўчастку мінімум чатыры месяцы.

Дзесяць простых парад для саду і агарода

У кожнага агародніка ёсць свае сакрэты, апрабаваныя за шмат гадоў. Дзякуючы некаторым хітрымкам можна не толькі сэканоміць час, але і значна павялічыць ураджай.

Парада 1. Не ўсе ведаюць, што правільна збіраць салату — гэта не вырываць цалкам усю расліну, а адрываць толькі ніжнія лісты, пакідаючы ўсю цэнтральную частку. Такім чынам салата будзе расці яшчэ доўга.

Парада 2. Каб барбарыс доўгія гады заставаўся маладым і меў тоўстыя хвосцікі, ні ў якім разе не давайце яму квітнець. Неабходна выдалаць усё кветканосы, як толькі яны з'яўяцца.

Парада 3. Духмяны гаршак — выдатная і непаправавальная расліна. Але трэба не забывацца прышчыпаць асноўны парастак на вышыні пятай або шостага пары сапраўдных лісточкаў. Тады расліна пачне актыўна галінавацца і цвісці ўвесь сезон.

Парада 4. Для высакарослых мнагалетнікаў зусім неабавязкова купляць і рабіць складаныя канструкцыі ў выглядзе апор. Для гэтага дастаткова па меры росту падвязваць іх вярочкай у адзін пучок.

Парада 5. Як бы ні хацелася пабачыць у першы год пасля пасадкі альбо перасадкі цвіцення сваёй півоні, прыйдзецца выдаліць бутоны. Гэта трэба, каб расліна сфарміравала карэнішча, якое зможа ўдала перазімаваць.

Парада 6. Пасля таго як цюльпаны адцвітуць, важна не забыцца абрэзаць іх хвосты. Такі прыём неабходны для таго, каб харчаванне цалкам ішло на фарміраванне цыбуліны.

Парада 7. Маладыя дрэвы і кусты абавязкова падвязваюць да калка. Падвязванне дапаможа пазбегнуць нахлілу ствала.

Парада 8. Пастаянна абразіць або абрываць у календулы кветкі, якія адцвілі. Тады яна будзе радаваць сваім цвіценнем да самых замаразкаў.

Парада 9. Як вядома, фалярыс — збяжына з бэльмім прожылкам на лісці. Яна дастаткова агрэсіўна выцяняе сваіх суседзяў пры пасадцы, бо размнажаецца падземнымі парасткамі. Яе лепш саджаць асобна ад усяго, тады яна нікога не «задушыць» і не змяшчаецца з іншымі кустамі. І саджаць фалярыс патрэбна спачатку ў ядро, а затым у кветнік.

Парада 10. Не выдаліць карані пятрушкі восенню, пакіньце іх на градцы. На наступны год пятрушка будзе спрабаваць цвісці — тады выдаліцьце ўсе кветканосы. У такім разе да канца замаразкаў атрымаеце шмат лісця пятрушкі. Сеяць пятрушку будзе ўжо не трэба.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	6.20	19.57	13.37
Віцебск —	6.07	19.49	13.42
Магілёў —	6.10	19.47	13.37
Гомель —	6.09	19.43	13.34
Гродна —	6.36	20.11	13.35
Брэст —	6.39	20.09	13.30

Месяц

Поўня ў 8.22.
Месяц у сюзор'і Рыб.

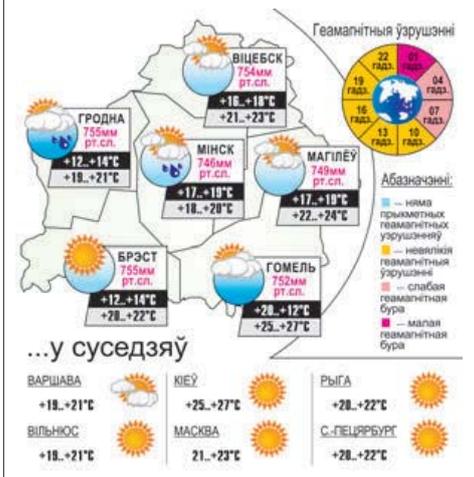
Імяніны

Пр. Самуіла.
К. Саламона, Сцяпана, Юльяна.

Фота Надзеі НІКАЛАЕВАЙ.

ЗАЎТРА

ЯК І КАЛІ СЕЯЦЬ КАНЮШЫНУ ЯК СІДЭРАТ

Перад пасевам замачыце насенне ў цёплай вадзе на 12 гадзін. Пасля прасушыце да сыпкасці, змяшайце з сухім пяском

Даты	Падзеі	Людзі
<p>2 ВЕРАСНЯ</p> <p>1925 год — нарадзіўся Юрый Васілевіч Смірноў, удзельнік баёў на тэрыторыі Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза (1944, пасмяротна).</p> <p>1980 год — у беларускй сталіцы пачаў працаваць буйны ўніверсам «Рыга», капітальна рэканструяваны ў 2005-2006 гадах.</p> <p>1995 год — на 72-м кіламетры Мінскай шашы ў гонар 50-годдзя заканчэння Другой сусветнай вайны закладзены Міжнародны мемарыяльны парк. Ва ўрачыстых удзельнічалі дэлегацыі чатырох краін: Беларусі, Германіі, Польшчы і Расіі.</p> <p>2000 год — 2-5 верасня адбыўся афіцыйны візіт Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі ў Рэспубліку Куба. Падчас візіту падпісаны Дагавор аб дружбе і супрацоўніцтве паміж Беларуссю і Кубай. Аляксандр Лукашэнка ўзнагароджаны найвышэйшай узнагародай Кубы — ордэнам Хасэ Марці.</p>	<p>1930 год — нарадзіўся Андрэй Паўлавіч Пятроў, расійскі кампазітар, народны артыст СССР, ганаровы грамадзянін Санкт-Пецярбурга. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР, Дзяржаўнай прэміі Расійскай Федэрацыі.</p> <p>1935 год — нарадзіўся Валяцін Іосіфавіч Гафт, расійскі акцёр тэатра і кіно, акцёр маскоўскага тэатра «Сучаснік», народны артыст РСФСР.</p> <p>1945 год — у Такійскай бухце на борце амерыканскага лінкора «Місуры» прадстаўнікі Японіі падпісалі афіцыйны акт аб безумоўнай капітуляцыі японскіх узброеных сіл. Дзень заканчэння Другой сусветнай вайны.</p> <p>1990 год — уступіла ў сілу Канвенцыя па правах дзіцяці, прынятая 44-й сесіяй Генеральнай Асамблеі ААН.</p> <p>ЮЛІЙ ЦЭЗАР: «Ёсць загана, уласцівая чалавечай прыродзе: рэчы нябачныя, схаваныя і неспазнаваныя параджаюць у нас і вялікую веру, і найвялікшы страх».</p>	

УСМІХНЕМСЯ

Раней я веў вельмі актыўнае жыццё: гуляў у тэніс, футбол, більярд, займаўся шахматамі, удзельнічаў у аўтанонках. Але ўсё скончылася, калі зламаўся камп'ютар.

Каханы, я табе не казалы, што ты ў мяне самы лепшы?
— Не!
— Што ж такое, а каму ж я ўчора гэта казалы?

З гадамі моцная любоў Сямёна Васілевіча да жонкі перарасла ў агародна-побытавую залежнасць.

— Дзяўчаты, вы чулі навіну? Наша Каця трэці раз выйшла замуж.
— Усё правільна! Толькі лянвіныя адзін раз замуж выходзяць...

Маладыя снедаюць:
— Васечка, у мяне пакуль атрымліваецца добра гатаваць толькі торцік і смажаную рыбу.
— Каханая, з цягам часу ты яшчэ асвоіш іншыя смачныя стравы, а зараз я хачу ведаць, што я ем — торцік або смажаную рыбу?